

COVID-19

Επιχειρηματικές προκλήσεις σε καιρό πανδημίας

Το δεύτερο μέρος της επίκαιρης μελέτης του Εργαστηρίου Ηλεκτρονικού Εμπορίου
και Επιχειρείν (ELTRUN) του ΟΠΑ.

Έρευνα | σελ. 4-5

ΟΠΑ

NEWS

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Τεύχος 37 | Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2021

Free Press | www.aueb.gr/opanews

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η Ελλάδα μετά την πανδημία

Επτά οικονομολόγοι

από την Ελλάδα και τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια
του εξωτερικού αναλύουν:

Τι έρχεται το 2021.

Ποιοι είναι οι στρατηγικοί στόχοι για την Ελλάδα σήμερα.
Πώς θα διασωθεί η οικονομία της χώρας.

Τι γίνεται στα υπόλοιπα οικονομικά συστήματα
του πλανήτη.

Γιάννης Ιωαννίδης (Tufts),
Κώστας Μεγύρ (Yale),
Ηλίας Παπαϊωάννου (LBS & CEPR),
Νίκος Βέττας (ΟΠΑ & IOBE),
Αναστάσιος Ξεπαπαδέας (ΟΠΑ),
Γιώργος Οικονομίδης (ΟΠΑ)
και Αποστόλης Φιλιππόπουλος (ΟΠΑ).

Αφιέρωμα | σελ. 7-11

Μετρώντας την ανταγωνιστικότητα στο ποδόσφαιρο

Μια ανάλυση του δημοφιλούς σπορ σε...
αριθμούς.

Έρευνα | σελ. 16-17

«Τα Μαθηματικά της Πανδημίας»

Μια διαδικτυακή ημερίδα
με τη συμμετοχή
επιστημόνων
από την Ελλάδα
και το εξωτερικό.

Ρεπορτάζ | σελ. 12-13

Τηλεργασία

Πώς άλλαξε η ζωή μας
τους τελευταίους μήνες
και τι επιφυλάσσει
το μέλλον.
Τι απαντούν
οι εργαζόμενοι.

Έρευνα | σελ. 3

Editorial

Δημήτρης Μπουραντώνης
Πρύτανης του ΟΠΑ

Μια χρονιά ορόσημο για τη χώρα μας

Η αισιοδοξία επιστρέφει τη νέα αυτή χρονιά, με την προσδοκία να λυθούν τα υγειονομικά προβλήματα από την πανδημία, αλλά και να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι εκπαιδευτικές, οικονομικές και κοινωνικές της συνέπειες.

Είναι μια χρονιά ορόσημο για τη χώρα μας, δεδομένου ότι γιορτάζουμε τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση, αλλά και γιατί τίθενται οι βάσεις για μια σειρά στρατηγικών ζητημάτων που αφορούν το μέλλον της μετά την περιπέτεια της πανδημίας.

Για τον σκοπό αυτόν, στο 37ο τεύχος της εφημερίδας μας αναδεικνύουμε ζητήματα που αφορούν τη νέα πραγματικότητα που βιώνουμε και τον τρόπο με τον οποίον η χώρα μας μπορεί να τοποθετηθεί στρατηγικά σε αυτήν. Επτά διακεκριμένοι οικονομολόγοι από την Ελλάδα και το εξωτερικό αναλύουν τις προσδοκίες για το 2021 και τις πιθανές κατευθύνσεις που χρειάζεται να ακολουθήσουμε. Επιπλέον, παρουσιάζουμε μέρος των ερευνών και του έργου που γίνεται στα Εργαστήριά μας, από τους εξαιρετικούς επιστήμονες-καθηγητές του Ιδρύματος, σχετικά με την τηλεργασία, την τηλεεκπαίδευση, το ηλεκτρονικό εμπόριο και άλλες εκφάνσεις της νέας πραγματικότητας, από τη σκοπιά της προσαρμογής μας σε αυτές και της στρατηγικής αντιμετώπισής τους ως ελκυστικών ευκαιριών.

Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών αποδεικνύει έμπρακτα ότι συμμετέχει ενεργά και συνεισφέρει αποτελεσματικά στη θετική αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, δείχνοντας τον δρόμο για τον σύγχρονο ρόλο και την αποστολή των πανεπιστημίων, προκειμένου αυτά να συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας της χώρας.

Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών αποδεικνύει έμπρακτα ότι συμμετέχει ενεργά και συνεισφέρει αποτελεσματικά στη θετική αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, δείχνοντας τον δρόμο για τον σύγχρονο ρόλο και την αποστολή των πανεπιστημίων, προκειμένου αυτά να συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη της οικονομίας και της κοινωνίας της χώρας.

ΟΠΑ NEWS

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Free Press • Τεύχος 37

Ιστοσελίδα:
www.aueb.gr/opanews

ΕΚΔΟΤΗΣ
Οικονομικό Πανεπιστήμιο
Αθηνών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ – ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ
Σταθακόπουλος Βλάσης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ
Εργαστήριο Επιχειρησιακής
Επικοινωνίας (BCLab)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Δημητριάδης Σέργιος
Κακούρος Γιώργος
Κανδεράκη Έλενα
Κυρέζης Νίκος
Λιάτσου Μαρία
Λυμπερόπουλος Δημήτρης
Παναγιωτίδου Αγγελική
Σπανού Λιζέτα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Κώση Αντωνέτα

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Inconcept LTD

H ENTRUST έχει επιμεληθεί
τη σχεδίαση λογοτύπου
της «ΟΠΑ News».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Φωτογραφική Ομάδα του ΟΠΑ
Αρχείο του ΟΠΑ
Image Bank

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
PressiousArvanitidis
216 100 5100

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
opanews@aub.gr

Ενυπόγραφα άρθρα και απόψεις
δεσμεύουν μόνον τους
συντάκτες τους.
Επιτρέπεται η αναδημοσίευση
οποιοδήποτε μέρους της ύλης
της εφημερίδας, αρκεί
να είναι ακριβής και να
αναφέρεται η πηγή.

ΑΞΙΖΕΙ
ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ

της Χριστίνας Δεληόγλου, Αναπληρώτριας Προϊσταμένης Βιβλιοθήκης του ΟΠΑ

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 100 Χρόνια Ιστορίας 1920-2020

Η συλλεκτική έκδοση με τίτλο «Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: 100 Χρόνια Ιστορίας, 1920-2020», με αφορμή τον εορτασμό της εκατονταετηρίδας του Ιδρύματος, αποτελεί έργο της Δρος **Χάιδως Μπάρκουλα**. Την επιστημονική επιμέλεια υπογράφουν η ομότιμη καθηγήτρια Οικονομικής Ιστορίας του ΟΠΑ **Ιωάννα-Σαπφώ Πεπελάση**, καθώς και ο αναπληρωτής καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας και διευθυντής του Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου Αθηνών **Βαγγέλης Καραμανωλάκης**. Ο επετειακός τόμος παρουσιάζει τη διαδρομή του πρώτου εν Ελλάδι Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος στον χώρο των Οικονομικών Επιστημών και της Διοίκησης Επιχειρήσεων, από την ίδρυσή του έως σήμερα, ιδωμένη υπό το πρίσμα των ευρύτερων κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων του πολυσύνθετου 20ού αιώνα.

Ξεκινώντας με ένα χρονολόγιο των σημαντικότερων ιστορικών σταθμών της Ελλάδας και του Ιδρύματος, που επηρέασαν την εικόνα και την πορεία του, στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται η καταγραφή της κατάστασης σχετικά με τη διδασκαλία των οικονομικών και εμπορικών αντικειμένων στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και διεθνώς, από τα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα, μέχρι το βενιζελικό εγχείρημα για την ίδρυση της Ανωτάτης Σχολής Εμπορικών Σπουδών. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της Ανωτάτης Εμπορικής, μετέπειτα

ΑΣΟΕΕ, από την ίδρυσή της έως το 1940, σε ένα ιστορικό αφήγημα που στοχεύει στην ανάλυση της συνολικής φυσιογνωμίας του Ιδρύματος από τα πρώτα δύσκολα χρόνια έως την εποχή όπου κατάφερε να οργανώσει ένα πρωτοποριακό για την εποχή πρόγραμμα οικονομικών και εμπορικών σπουδών. Στο τρίτο κεφάλαιο επιχειρείται η καταγραφή της διαδρομής της ΑΣΟΕΕ από το 1940 έως το 1974, από την κρίση και τη στασιμότητα τα χρόνια της Κατοχής και του εμφυλίου στις προσπάθειες ανάκαμψης και στην εξελικτική πορεία προς την πρωτοκαθεδρία του Ιδρύματος στον χώρο των Οικονομικών Επιστημών και της Διοίκησης Επιχειρήσεων, ταυτόχρονα με το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου. Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο καλύπτει την περίοδο 1974-2020, παρουσιάζοντας τις διοικητικές και δομικές εξελίξεις που οδήγησαν το Ίδρυμα στη σημερινή του σημαίνουσα θέση και επιστημονική του καταξίωση στη συνείδηση της κοινωνίας και της Πολιτείας.

Ο αναγνώστης του επετειακού τόμου θα διαπιστώσει ότι, κατά τη διάρκεια των 100 χρόνων αδιάλειπτης λειτουργίας του και ήδη από την ίδρυσή του, το ΟΠΑ κλήθηκε να αντιμετωπίσει απανωτές προκλήσεις, από τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 έως και την τωρινή κρίση της πανδημίας, στις οποίες και κατάφερε να αντεπεξέλθει, συνδράμοντας στη συνεχή οικονομική και κοινωνική αναπροσαρμογή της χώρας μέσω της εκπαίδευσης άξιων επιστημόνων που συνεισφέρουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Τηλεργασία

Ήρθε για να μείνει;

της **Ελεάννας Γαλανάκη**, Επίκουρης Καθηγήτριας Τμήματος Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας και Διευθύντριας του Εργαστηρίου Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του ΟΠΑ

δόν απόλυτα ότι η τηλεργασία έχει οφέλη κόστους (4,21). Θεωρούν ότι τους στηρίζουν κατά την τηλεργασία πρωτίστως οι συνάδελφοι (3,75) και δευτερευόντως οι προϊστάμενοι και εργοδότες, σε μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης (3,48), ενώ σε μικρότερο βαθμό (3,09) θεωρούν ότι η τηλεργασία ενισχύει την παραγωγικότητά τους (Πίνακας 1).

Σε δεύτερο επίπεδο, όλοι οι παράγοντες συνενώθηκαν σε ένα μέγεθος που η ερευνητική ομάδα ονόμασε «θετική στάση απέναντι στην τηλεργασία», η οποία φαίνεται να συνδέεται αρνητικά με τον αριθμό παιδιών του ερωτώμενου (πιθανώς εξαιτίας προκλήσεων που θέτει ο συνδυασμός της τηλεργασίας με τη φροντίδα παιδιών στο σπίτι). Χειρότερη στάση απέναντι στην τηλεργασία είχαν όσοι ασχολούνται με καλλιτεχνικές δραστηριότητες, όσοι στην εργασία τους ασχολούνται «με μηχανές, εργαλεία ή ζώα» και όσοι «βοηθούν άλλους ανθρώπους (π.χ. εκπαίδευση, ιατρική, νοσηλευτική, παροχή πληροφοριών κ.λπ.)». Αντιθέτως, πιο θετικοί στην τηλεργασία ήταν όσοι κυρίως εργάζονται «με νούμερα, αρχεία ή μηχανές, με δεδομένο και τακτικό τρόπο».

Ήρθε για να μείνει;

Απ' ό,τι φαίνεται, αυτό πιστεύουν οι περισσότεροι για την τηλεργασία. Πάντως, παρ' ό,τι το καθεστώς τηλεργασίας κατά την πανδημία ήταν για τους περισσότερους μια βίαιη και αναγκαστική προσαρμογή, όσοι τηλεεργάζονται είναι σημαντικά πιο θετικοί στις προσδοκίες τους για το μέλλον της τηλεργασίας από αυτούς που δεν τηλεεργάζονται (Διάγραμμα 2).

ότι οι ώρες εργασίας τους έμειναν σταθερές. Αρκετοί δήλωσαν ότι η πανδημία τους βρήκε σε διαδικασία αναζήτησης απασχόλησης, οπότε ακυρώθηκαν συνεντεύξεις, αποσύρθηκαν προτάσεις συνεργασίας κ.λπ.

Πριν την πανδημία, εμπειρία τηλεργασίας είχε μόλις το 36% του δείγματος, και από αυτούς μόνο το 5% συστηματικά. Το 52% των ερωτηθέντων τηλεεργάζονταν, αρκετοί (18%) αποκλειστικά, ενώ 12% θα ήθελαν να τηλεεργάζονται, αν και δεν τους προσφέρεται η δυνατότητα (Διάγραμμα 1).

Από όλους όσοι τηλεεργάζονταν όταν διεξήχθη η έρευνα, μόνο το 46% είχε προηγούμενη (προ πανδημίας) εμπειρία τηλεργασίας. Η πλειοψηφία (54%) εργάστηκαν πρώτη φορά από απόσταση μέσα στην πανδημία.

Στάσεις απέναντι στην τηλεργασία

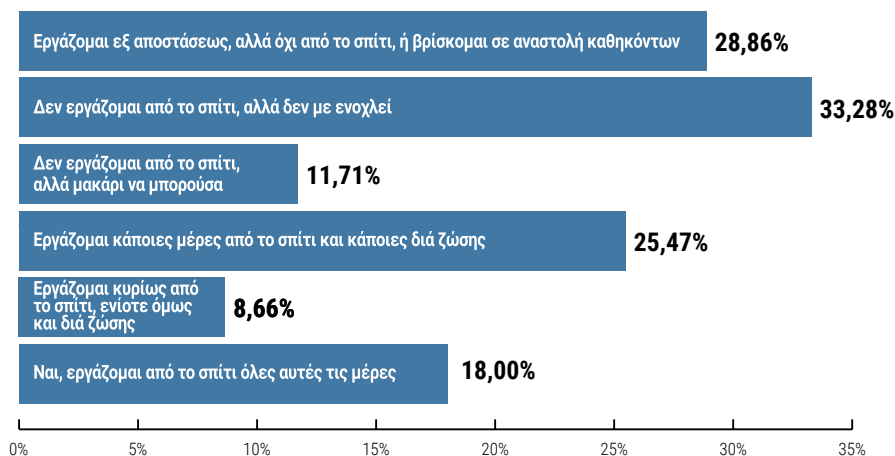
Η στάση απέναντι στην τηλεργασία μετρήθηκε με 17 ερωτήσεις σε 5βάθμια κλίμακα (5: συμφωνώ απόλυτα - 1: διαφωνώ απόλυτα), οι οποίες κατόπιν ομαδοποιήθηκαν σε τέσσερις επιμέρους παράγοντες. Οι τηλεεργαζόμενοι φαίνεται να αναγνωρίζουν σχε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 / Όταν εργάζομαι από το σπίτι...

Παραγωγικότητα	3,09
Αντιμετωπίζω λιγότερο εργασιακό άγχος	3,05
Η τηλεργασία μειώνει τις πιθανότητες επαγγελματικής εξουθένωσης στο εγγύς μέλλον	2,85
Είμαι πιο παραγωγικός/-ή	3,05
Ισορροπώ την επαγγελματική και οικογενειακή ζωή μου καλύτερα	3,15
Είμαι σε θέση να εργάζομαι τις ώρες που είμαι πιο παραγωγικός/-ή	3,42
Συνολικά, είμαι ικανοποιημένος/-η με την ευκαιρία τηλεργασίας	3,54
Ο χώρος στο σπίτι μου είναι κατάλληλος για εργασία	3,47
Μου αρέσει που αφιερώνω λιγότερο χρόνο για επικοινωνία με συναδέλφους μου	2,22
Σχέση εμπιστοσύνης με εργοδότη	3,48
Έχω πρόσβαση σε έγγραφα του οργανισμού	3,53
Δεν στερούμαι τεχνική υποστήριξη του προϊσταμένου/εργοδότη μου	3,34
Θεωρώ ότι ο εργοδότης μου με εμπιστεύεται αρκετά	4,02
Δεν νιώθω ότι οι ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης μειώνονται	3,23
Δεν στερούμαι συναισθηματική υποστήριξη του προϊσταμένου/εργοδότη μου	3,26
Υποστήριξη συναδέλφων	3,75
Με στηρίζουν τεχνικά όταν χρειάζεται	4,05
Με στηρίζουν συναισθηματικά όταν χρειάζεται	3,46
Εξοικονόμηση	4,21
Η τηλεργασία εξοικονομεί χρόνο μετακινήσεων (δρομολόγια σπίτι-δουλειά, σχετικές μετακινήσεις)	4,44
Η τηλεργασία είναι οικονομικά συμφέρουσα για εμένα (π.χ. κόστος ρουχισμού, μακιγιάζ, βενζίνης κ.ο.κ.)	3,99

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 / Εμπειρία τηλεργασίας

Αυτές τις μέρες (τελευταίες 10) εργάζεστε από το σπίτι;

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 / Προσδοκίες για την τηλεργασία

Επιχειρηματικές προκλήσεις και στρατηγικές σε καιρό πανδημίας

Τη νέα κανονικότητα διερευνά η πρόσφατη μελέτη του Εργαστηρίου ELTRUN

του Γεωργίου Δουκίδη, Καθηγητή Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας και Διευθυντή του Εργαστηρίου ELTRUN του ΟΠΑ

Με την τρέχουσα υγειονομική κρίση να έχει δημιουργήσει διεθνώς σοβαρά προβλήματα στους περισσότερους κλάδους της οικονομίας και σημαντικές προκλήσεις διακυβέρνησης, το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου και Επιχειρήν (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αναλύει σε επίκαιρη μελέτη τις επιπτώσεις της πανδημίας σε επίπεδο οικονομίας, κοινωνίας, επιχειρηματικότητας και δημόσιας διοίκησης.

Σε συνέχεια των διαπιστώσεων για τη βιομηχανία, την εφοδιαστική αλυσίδα και το λιανεμπόριο (βλ. «ΟΠΑ News», τ. 36, σελ. 4-5), παρακάτω συνοψίζονται πορίσματα αναφορικά με πέντε ακόμη στρατηγικούς τομείς όπου επικεντρώνεται η μελέτη.

Δημόσια διακυβέρνηση

Η πανδημία προκάλεσε μία απρόβλεπτην διαστάσεων παγκόσμια πολυδιάστατη κρίση, υποχρεώνοντας τις κυβερνήσεις να αποδεχτούν τη λήψη ακραίων μέτρων για τον περιορισμό των συνεπειών σε απώλειες ανθρώπινων ζωών και τη διαχείριση του μεγέθους των οικονομικών επιπτώσεων.

Ένα βασικό ερώτημα που ανέδειξε η κρίση είναι πώς οι κυβερνήσεις μπορούν να δομήσουν τη λήψη αποφάσεών τους για να αντιμετωπίσουν τέτοιες προκλήσεις, όπως και τις αλλαγές και συνέπειες που επιφέρουν, και πώς θα διασφαλιστεί ότι μπορούν να περάσουν από ad hoc λύσεις σε πιο ανθεκτικές, ευέλικτες, αποτελεσματικές δράσεις στο μέλλον. Η απάντηση προτείνεται στις δυνατότητες ευέλικτων (agile) μεθοδολογιών δημόσιας διακυβέρνησης, και συγκεκριμένα στην αξιοποίησή τους για σχεδίαση νέων υπηρεσιών, στην ανάπτυξη καινοτομιών –σε διαδικασίες και υπηρεσίες– και στη διαχείριση έργων/πρωτοβουλιών.

Για την υλοποίησή τους απαιτείται σωστή οργανωσιακή κουλτούρα αλλαγής στον δημόσιο τομέα εντός ενός ψηφιακού περιβάλλοντος (digital government) που θα υποστηρίξει πολιτική ηγεσία και διοικητικά στελέχη να ερμηνεύουν ορθά κάθε πληροφορία και να λαμβάνουν έγκαιρα τις βέλτιστες αποφάσεις.

Οι αλλαγές αφορούν επίσης την αυτοματοποίηση και αναδιοργάνωση διαδικασιών (business process re-engineering) με στόχο τη μείωση κόστους, την αύξηση της παραγωγικότητας και την άμεση εξυπηρέτηση των πολιτών. Βέβαια, εξίσου αναγκαίες κρίνονται οι ψηφιακές δεξιότητες για όλο το προσωπικό και οι ασφαλείς υποδομές για εργασία και εξυπηρέτηση από απόσταση.

Νεοφυής καινοτόμος επιχειρηματικότητα

Η ταχύτητα, η προσαρμοστικότητα και η ευελιξία, κατεξοχήν χαρακτηριστικά μιας νεοφυούς εταιρείας, αποτελούν λέξεις-κλειδιά την περίοδο της κρίσης.

Αρα, η παρούσα κατάσταση μπορεί να αντιμετωπιστεί από τις νεοφυείς εταιρείες ως ευκαιρία και όχι ως κρίση, προσαρμόζοντας τα προϊόντα τους ώστε να ανταποκρίνονται σε νέες ανάγκες, με όφελος για την κοινωνία και τις ίδιες τις επιχειρήσεις.

Η δυναμική εκτίμηση της επίδρασης της νέας κατάστασης σε όλα τα επίπεδα της λειτουργίας τους (πωλήσεις, προσωπικό, διανομή, προμηθευτές κ.λπ.) είναι αναγκαία ώστε να εκπονούν σχέδια έκτακτης ανάγκης. Η ελαχιστοποίηση εξόδων, η συνετή διαχείριση των οικονομικών και η επιδίωξη θετικών χρηματοροών είναι παράγοντες επιτυχίας. Στην πράξη, θα πρέπει να εγκαταλειφθούν τα ζημιολογικά επιχειρηματικά μοντέλα και τα μοντέλα επιδότησης χρηστών με κεφάλαια επενδυτών προς την απόκτηση μεριδίου αγοράς, και οι startups να στραφούν στην επίτευξη ισοσκελισμένων χρηματοροών και στην αναζήτηση κερδοφορίας.

Επειδή τα υπάρχοντα κυβερνητικά μέτρα υποστήριξης απευθύνονται περισσότερο σε εταιρείες με προηγούμενη λειτουργία, τζίρους και κλεισμένα συμβόλαια, που λειτουργούν είτε ως κριτήρια αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας μιας επιχείρησης είτε ως εγγύηση για τη λήψη δανείου, οι νεοφυείς επιχειρήσεις δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν δανειακή χρηματοδότηση. Χαμηλότοκα δάνεια, που δεν απαιτούν υψηλές προσωπικές εγγυήσεις και δεν συνδέονται άμεσα με έσοδα προηγούμενων ετών, θα μπορούσαν να περιορίσουν το πρόβλημα. Επωφελής θα ήταν και η θέσπιση χαμηλότερων συντελεστών φορολογίας και ΦΠΑ, τουλάχιστον για τα πρώτα έτη λειτουργίας τους.

Ηλεκτρονικό εμπόριο

Η πανδημία προκάλεσε έναν βίαιο πολυκαναλικό μετασχηματισμό στο εμπόριο διεθνώς, αλλά και στην Ελλάδα, ανεβάζοντας σε υψηλά ποσοστά τις online αγορές και οδηγώντας στον επαναπροσδιορισμό του φυσικού δικτύου διανομών.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο είχε μεγάλη ανάπτυξη, αλλά με ουσιαστικά προβλήματα λόγω της εκθετικής αύξησης της ζήτησης. Το πρόβλημα στην επικοινωνία πελάτη-λιανεμπόρου θα μπορούσε να βελτιωθεί είτε μέσω σύγχρονης ή ασύγχρονης επικοινωνίας, αξιο-

”
Η κρίση της πανδημίας προκάλεσε έναν βίαιο πολυκαναλικό μετασχηματισμό στο εμπόριο εντός Ελλάδας, αλλά και διεθνώς.

ΔΗΜΟΣΙΑ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
& ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΟΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΥΣΙΔΑ

ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

COVID-19

ποιώντας τις τεχνολογίες και τα κοινωνικά δίκτυα. Τα προβλήματα διεκπεραίωσης παραγγελιών μπορούν να αντιμετωπιστούν με πρακτικές order online – pickup εκτός καταστήματος, λειτουργία καταστημάτων αυστηρά για παραδόσεις online αγορών, συνέργειες με εταιρείες διανομής για αποτελεσματικότερη κάλυψη της ζήτησης ή επιστροφή προϊόντων και, για την αποφυγή ουρών και συνωστισμού, συστήματα εκτίμησης χρόνου αναμονής στον χώρο παράδοσης, με γνώμονα την ασφάλεια και τις συνθήκες υγιεινής. Τα προβλήματα διαθεσιμότητας μπορούν να αντιμετωπιστούν με καλύτερη «ορατότητα» των αποθεμάτων μέσω ενοποίησης των συστημάτων ERP με τα ηλεκτρονικά καταστήματα και έξυπνων προβλεπτικών μοντέλων, αξιοποιώντας πολλαπλά δεδομένα.

Η Πολιτεία και οι εμπλεκόμενοι κλαδικοί φορείς θα πρέπει να συνεχίσουν τις πρωτοβουλίες ενίσχυσης του νέου αυτού κλάδου με δράσεις όπως πιστοποίηση ηλεκτρονικών καταστημάτων, εκπαίδευση και ανάπτυξη εξειδικευμένου προσωπικού, συνεχής ενημέρωση για το διαρκώς μεταβαλλόμενο κανονιστικό πλαίσιο, υποδομές για μείωση κόστους μεταφορών προϊόντων και συνεχής ενημέρωση των καταναλωτών.

Τηλεργασία

Η κρίση της πανδημίας προκάλεσε μια σειρά αναταραχών στη ζωή των πολιτών και κυρίως στον τρόπο και χώρο εργασίας τους. Πολλές επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να παύσουν προσωρινά τις δραστηριότητές τους, ενώ όσες παρέμειναν σε λειτουργία αναγκάστηκαν να προσαρμοστούν άμεσα σε μια νέα πραγματικότητα, με γνώμονα τη διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων, αλλά και των πελατών τους. Έτσι, η τηλεργασία υιοθετήθηκε σε ευρεία κλίμακα για όσους εργαζομένους ήταν εφικτή η εξ αποστάσεως εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Σε καθεστώς τηλεργασίας, δεν υπάρχει η δυνατότητα επίβλεψης διά ζωής της ορθής εκτέλεσης των καθηκόντων των εργαζομένων. Άρα, τίθενται ζητήματα εξ αποστάσεως διοίκησης, π.χ. με ποιον τρόπο μπορεί η διοίκηση να επιβλέπει αποτελεσματικά τους εργαζομένους, να αξιολογεί την απόδοσή τους και να αμείβει δίκαια την εργασία τους.

Λόγω της αδυναμίας απευθείας διεπαφής ανάμεσα σε εργαζομένους, προϊσταμένους, συνεργάτες και πελάτες επιχειρήσεων και οργανισμών, ανακύπτουν ζητήματα που αφορούν την παραγωγικότητα – π.χ. με ποιον τρόπο μπορούν να εκτελούνται αποδοτικά τα καθήκοντα κάθε εργαζομένου, να διασφαλίζονται τόσο η ορθότητα όσο και η ασφάλεια των επικοινωνιών και των συναλλαγών, αλλά και να διατηρηθεί η ποιότητα και η ποσότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, είναι έκδηλος ο κίνδυνος διατάραξης της ισορροπίας μεταξύ της εργασίας και του προσωπικού χρόνου των εργαζομένων (work-life balance) και τίθενται μια σειρά από ζητήματα όπως ο σεβασμός των εργασιακών τους δικαιωμάτων και ιδίως του ωραρίου τους, η ασφάλεια των προσωπικών τους δεδομένων και η ιδιωτικότητα των επικοινωνιών τους, η μείωση της απομόνωσης από συναδέλφους τους ή της έλλειψης ευκαιριών προαγωγής λόγω φυσικής απουσίας.

Όσον αφορά τους φορείς δημόσιας πολιτικής, θα πρέπει να υπάρχει ένα θεσμικό πλαίσιο που να αναγνωρίζει την τηλεργασία και να επιτρέπει την κατάλληλη αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων, με τους εργαζομένους να απασχολούνται μέσω τηλεργασίας σε μόνιμη/κυλιόμενη βάση, περιστασιακά ή και ανάλογα με τις υποχρεώσεις τους. Επίσης, να δοθούν κίνητρα στις επιχειρήσεις ώστε να διευρυνθεί η επιλογή της τηλεργασίας για όσους εργαζομένους το επιθυμούν.

Τηλεκπαίδευση

Η ανάγκη για μεταφορά της εκπαίδευσης από την παραδοσιακή στην ψηφιακή τάξη εντός πολύ στενών χρονικών περιθωρίων οδήγησε αυτομάτως πολλούς οργανισμούς –εκπαιδευτικούς και μη– να συνεχίσουν πολύ γρήγορα τη διδασκαλία, με αποτέλεσμα την ανάδειξη μιας νέας μορφής διδασκαλίας, που καταγράφεται με τον όρο «επείγουσα απομακρυσμένη μάθηση» (emergency remote teaching), με αρκετές προκλήσεις.

Η νέα μορφή εκπαίδευσης, και κυρίως η σύγχρονη μάθηση, χρειάζεται να ενσωματώσει τις αρχές εκπαιδευτικού σχεδιασμού βάσει της ψηφιακής μάθησης με στόχο τη βελτίωση των μαθησιακών

αποτελεσμάτων. Συνεπώς, χρειάζεται να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο αξιολόγησης της μάθησης, το οποίο θα στηρίζεται σε μία ενιαία μορφή υλοποίησης ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, ώστε να μπορούν

να εξαχθούν αποτελέσματα για την αποτελεσματικότητά της και πιθανούς τρόπους βελτίωσής της.

Παρότι οι γνώσεις και δεξιότητες εκπαιδευτικών/διδασκόντων ποικίλλουν, η ανεπαρκής ψηφιακή ετοιμότητα –συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών εκπαιδευτικών στρατηγικών και απαιτούμενων εκπαιδευτικών τεχνολογιών– έχει άμεσο αντίκτυπο στη διεξαγωγή της διδασκαλίας.

Η διάθεση εξειδικευμένου εκπαιδευτικού περιεχομένου βασισμένου στις αρχές εκπαιδευτικού σχεδιασμού, που να υποστηρίζει και την ασύγχρονη μάθηση, είναι αναγκαία τόσο εν μέσω πανδημίας όσο και προς αντιμετώπιση σχετιζόμενων αναγκών για συγκεκριμένες ομάδες-στόχους (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα τρίτης ηλικίας, εκπαιδευτές/διδάσκοντες, ιατρικό προσωπικό κ.λπ.).

Ερευνητές της μελέτης είναι με αλφαβητική σειρά οι: **Αδάμ Βρεχόπουλος, Αναστασία Γρίβα, Λίλα Δεσποτίδου, Γιάννης Δημητρίου, Γεώργιος Δουκίδης, Λευτέρης Κιοσές, Αγγελική Κωστάκη, Δημοσθένης Κωτσόπουλος, Χρήστος Λάζαρης, Γιώργος Λεκάκος, Σταύρος Λουνής, Ιωάννης Μούρτος, Κλεοπάτρα Μπαρδάκη, Ηλίας Πολυτάρχος, Νάνσυ Πουλούδη, Αγγελική Πουλυμενάκου, Κατερίνα Πραματάρη, Εμμανουέλα Σφακιανάκη, Ιωάννα Ταλάντη, Δώρα Τραχανά και Κατερίνα Φραιδάκη.**

To Future Loading συνεχίζεται

Στήριξη μικρών επιχειρήσεων καφεστίασης και φιλοξενίας

Το πρόγραμμα Future Loading που πραγματοποιεί η Coca-Cola στην Ελλάδα σε σύμπραξη με το Ίδρυμα Μποδοσάκη συνεχίζεται, με απλές διαδικασίες υποβολής αίτησης ενδιαφέροντος. Πρόκειται για μία κοινωνική συνεργατική πρωτοβουλία που στοχεύει στη στήριξη όσο το δυνατόν περισσότερων μικρών επιχειρήσεων καφεστίασης και φιλοξενίας (HoReCa) και στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας στον κλάδο, διευκολύνοντας την ομαλή μετάβασή τους στις συνθήκες που δημιουργήσε η πανδημία. Το πρόγραμμα διεξάγεται με την υποστήριξη και άλλων σημαντικών οργανισμών, τελώντας υπό την αιγίδα του υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, του υπουργείου Τουρισμού, του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) και του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ).

Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις έχουν δωρεάν πρόσβαση στα ακόλουθα εργαλεία, επιλέγοντας μέρος ή το σύνολο αυτών με βάση τις εξατομικευμένες ανάγκες και τη δραστηριότητά τους.

Επανεκκίνηση και προσαρμογή στη νέα πραγματικότητα

■ Έλεγχος της εφαρμογής των κατάλληλων διαδικασιών πρόληψης και των ενδεδειγμένων από τις αρμόδιες Αρχές και την επιστημονική κοινότητα πρακτικών για την αποφυγή της μετάδοσης του ιού, με τη σφραγίδα πιστοποίησης TÜV AUSTRIA CoVid Shield, από τον φορέα TÜV AUSTRIA Hellas.

■ Διαδικτυακά σεμινάρια με θέμα την εξυπηρέτηση πελατών στη νέα κανονικότητα από την Avocado Learning Experiences, εταιρεία που δραστηριοποιείται στον χώρο της εκπαίδευσης και ανάπτυξης στελεχών και ομάδων, με την υποστήριξη της Coca-Cola Τρία Έψιλον και του προγράμματος Youth Empowered: The HoReCa Edition.

■ Εκπαίδευση σε θέματα υγιεινής και προστασίας μέσω του πρακτικού εφαρμοσμένου Οδηγού του ΕΦΕΤ.

■ Προσφορά της λειτουργίας ανέπαφου check-in/check-out και εκπαίδευση μικρών ξενοδοχείων στη χρήση της λειτουργίας από τον Όμιλο

Hotelbrain, που εξειδικεύεται στη διαχείριση και εκμετάλλευση ξενοδοχείων.

■ Ειδικά σχεδιασμένο σεμινάριο από την Google για τις τάσεις του τουρισμού στη νέα περίοδο.

Ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού

■ Εκπαίδευση στη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ψηφιακού μάρκετινγκ, ηλεκτρονικού εμπορίου και εργαλείων συνεργασίας από το Foundation, με την υποστήριξη της Coca-Cola Τρία Έψιλον και του προγράμματος Youth Empowered: The HoReCa Edition.

■ Δωρεάν λογισμικά και λύσεις αυτοματισμού και CRM από την Robuca, εταιρεία με εξειδίκευση σε τεχνολογίες Customer eXperience (CX), με την υποστήριξη της Coca-Cola Τρία Έψιλον και του προγράμματος Youth Empowered: The HoReCa Edition.

■ Ειδικά σχεδιασμένο σεμινάριο με τίτλο «Digital Marketing & Marketplaces in the new world» από το efood.

Διαφημιστική προβολή και προσέλκυση πελατών

■ Παροχή online διαφημιστικού χώρου από το Αθηνόραμα, μέσω ειδικής ενότητας στην ιστοσελίδα www.athinorama.gr, και υποστήριξη μέσω της πρωτοβουλίας «Restaurants back for good».

■ Διαδικτυακά σεμινάρια με θέμα το branding και την ανάλυση ανταγωνισμού από τον οργανισμό The People's Trust, που ειδικεύεται στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, με την υποστήριξη του Ιδρύματος Αθανασίου Κ. Λασκαρίδη.

■ Συμβουλευτικές υπηρεσίες και περιεχόμενο από τη Notice Content and Services (HO.RE.CA OPEN, FnB Daily).

Βιώσιμη ανάπτυξη και υιοθέτηση των αρχών κυκλικής οικονομίας και ανακύκλωσης,

σε συνεργασία με την Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης

■ Παροχή του Zero Waste Future Οδηγού της Coca-Cola.

■ Παροχή κάδων οργανικών απορριμμάτων και λοιπού εξοπλισμού.

■ Online workshops και σεμινάρια για τη διαχείριση απορριμμάτων στις επιχειρήσεις.

■ Δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας εκπαίδευσης και καταχώρησης επιδόσεων.

■ Πιστοποίηση και ένταξη στο 1ο δίκτυο Zero Waste HoReCa μετά από ένα έτος παρακολούθησης.

Οι ιδιοκτήτες μικρών ανεξάρτητων επιχειρήσεων καφεστίασης και φιλοξενίας μπορούν να δηλώσουν εύκολα συμμετοχή και, παράλληλα, όσοι πολύτιμοι εταίροι επιθυμούν να στηρίξουν την πρωτοβουλία μπορούν να κάνουν εύκολα τη δωρεά τους στην ιστοσελίδα: www.bodossaki.gr/futureloading

”

Το πρόγραμμα αποτελεί μια εργαλειοθήκη ειδικά σχεδιασμένη για τις ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων HoReCa και των εργαζομένων τους.

↑ WE'RE IN THIS TOGETHER

Η Ελλάδα μετά την πανδημία

Επτά οικονομολόγοι
από την Ελλάδα
και το εξωτερικό
αναλύουν τι περιμένουμε
για το 2021 και πού πρέπει
να στραφεί η χώρα
στρατηγικά

Επιμέλεια αφιερώματος: Αποστόλης Φιλιππόπουλος,
Καθηγητής Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του ΟΠΑ

Το 2020 ήταν μια χρονιά που στοίχισε τη ζωή σε εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως και άλλαξε την καθημερινότητα όλων μας, φέρνοντας αγωνία και απώλειες.

Ταυτόχρονα, όλες οι οικονομίες κλυδωνίζονται εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης και των μέτρων που λαμβάνονται.

**Ποια θα είναι η επόμενη ημέρα για τη χώρα μας;
Επτά οικονομολόγοι απαντούν.**

Η Ελλάδα μετά την πανδημία: Διδάγματα

Γιάννης Μ. Ιωαννίδης,
Καθηγητής, Tufts University
(Πανεπιστήμιο Ταφτς, ΗΠΑ)

Οποτε και αφού τελειώσει η πανδημία, οραματίζομαι μία Ελλάδα που παρά το τεράστιο κόστος της πανδημίας θα έχει μάθει μερικά πράγματα, ίσως προφανή, αλλά ίσως και όχι τόσο. Εξηγούμαι.

Αναλογιζόμενος πώς διάφορες κυβερνήσεις της υψηλού χειρίστηκαν την επέλαση της πανδημίας, αναγνωρίζω με ενδιαφέρον ότι και η ελληνική κυβέρνηση, αλλά και το ελληνικό κοινό επέδειξαν ιδιαίτερο σεβασμό στις συμβουλές των ειδικών. Είναι σαφές ότι η απόφαση αποδοχής των συμβουλών δεν είναι άνευ συνεπειών. Το κόστος είναι μεγάλο εάν κακές αποφάσεις οδηγούν σε κακά αποτελέσματα, αλλά και τις καλές αποφάσεις μπορεί να ακολουθήσουν κακά αποτελέσματα. Και οι αλληλοκατηγορίες είναι αναπόφευκτες, ιδιαίτερα εάν σκεπτόμαστε ότι και οι καλές αποφάσεις έχουν περίπλοκες πτυχές.

Και να μεν οι ειδικοί στην περίπτωση αυτήν είναι γιατροί, ιολόγοι και επιδημιολόγοι, δηλαδή επιστήμονες από τον χώρο της βιολογίας και των ιατρικών επιστημών, αλλά θέλω να τονίσω το εξής δίδαγμα. Η δυνατότητά τους να εκφέρουν γνώμη και να προσφέρουν συμβουλές στηρίζεται σε βασικές επιστημονικές ανακαλύψεις που έγιναν σε εύθετο χρόνο και πολύ συχνά

προκύπτουν από βασική έρευνα η οποία αποφέρει γνώση που δεν επιδέχεται άμεσες εφαρμογές. Συχνά εφαρμογές γίνονται δυνατές μετά από χρόνο και συχνά απέχουν πολύ από τις αρχικές επιδιώξεις των ερευνητών.

Συγκεκριμένα, τη στιγμή που γράφω ελπίζω ότι ασθένεια και θάνατος εκατομμυρίων ανθρώπων θα αποφευχθεί με την ταχεία χρήση εμβολίων. Τα εμβόλια που ήδη έχουν κατασκευαστεί και κυκλοφορούν, και μάλιστα σε χρόνο-αστραπή, βασίζονται σε επιστημονική έρευνα για την mRNA που έγινε στην προσπάθεια να διερευνηθεί ο τρόπος μετάδοσης των πληροφοριακών στοιχείων που είναι κωδικοποιημένα στην DNA. Οι ερευνητές που βοήθησαν αποφασιστικά στην κατανόηση των σχετικών μηχανισμών ποτέ δεν σκέφτηκαν (και το ξέρω από έναν εξ αυτών) τις πιθανές εφαρμογές στο μέλλον, και ιδιαίτερα την παραγωγή εμβολίων. Ακολούθησαν δεκαετίες ερευνητικών προσπαθειών από χιλιάδες άλλους επιστήμονες, όπου ο ένας ξεκινούσε από εκεί όπου τέλειωσαν οι προηγούμενοι, ελέγχοντας τα ερευνητικά αποτελέσματα και μαθαίνοντας από σφάλματα και επιτυχίες των προηγούμενων. Οι σκέψεις αυτές μου επιτρέπουν να ελπίζω ότι η εμπειρία αυτή θα βοηθήσει στην ανύψωση της εκτίμησης που έχει το κοινό, αλλά και οι κοινωνικοί εταίροι, οι θεσμοί και, φυσικά, το κράτος για τη σημασία της βασικής έρευνας γενικά, αλλά και ειδικότερα στον χώρο των κοινωνικών επιστημών.

Από την εμπειρία μου ως σπουδαστή στην Ελλάδα, στο ΕΜΠ (1963-1968), αλλά και ως καθηγητή, ιδιαίτερα στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, πάντα θυμάμαι να με ρωτούν συχνά: «Και σε τι λοιπόν χρησιμεύει αυτό;». Η απάντηση πρέπει να είναι ότι η έρευνα υψηλής ποιότητας κάποτε θα φανεί χρήσιμη, είτε άμεσα είτε έμμεσα!

Να επενδύσουμε στα παιδιά, για ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

Κώστας Μεγήρ,
Καθηγητής, Yale University
(Πανεπιστήμιο Γέιλ, ΗΠΑ)

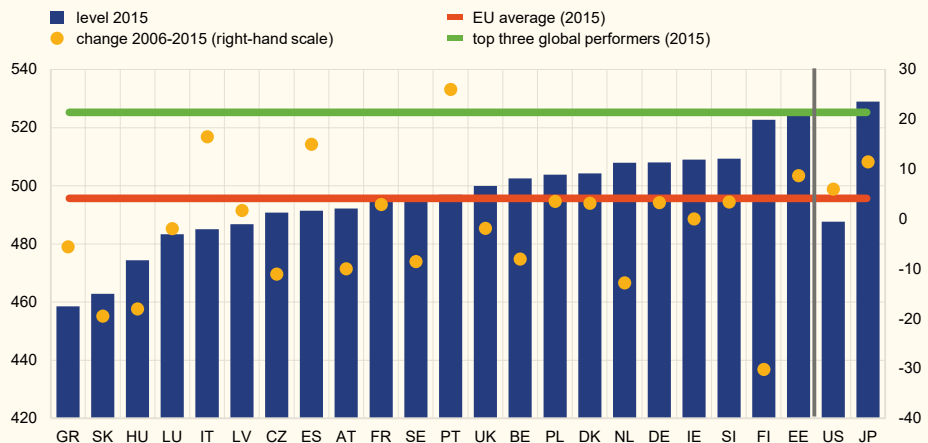
Ησυνεχιζόμενη πανδημία ήρθε σε μια στιγμή που η Ελλάδα είχε αρχίσει να εισέρχεται σε μια νέα περίοδο δικαιολογημένης αισιοδοξίας, μετά από μια δεκαετία οικονομικής κρίσης. Κάποια στιγμή θα λήξει, αλλά όχι χωρίς να αφήσει πίσω της βαθιά σημάδια στον κοινωνικό μας ιστό, κάτι που θα κάνει την ανάγκη για μια ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς ακόμη πιο επείγουσα, αλλά ταυτόχρονα και πιο δύσκολη, αφού οι πόροι θα είναι περιορισμένοι μετά τη σπάνια αυτή κρίση της πανδημίας.

Η ανάπτυξη προϋποθέτει μια σειρά από συμπληρωματικές δράσεις όπως έχουν περιγραφεί λεπτομερώς στην «έκθεση Πισσαρίδη», στην οποία έχω συμμετάσχει. Ορισμένες δράσεις επικεντρώνονται στη βραχυπρόθεσμη τόνωση της οικονομίας και άλλες στη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη. Και οι δύο είναι σημαντικές. Τα άμεσα μέτρα μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση εισοδημάτων, διευκολύνοντας τα μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά μέτρα. Με τη σειρά τους, οι μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις είναι απαραίτητες για να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις του μέλλοντος και να μπει η Ελλάδα σε μια βιώσιμη αναπτυξιακή τροχιά.

Η έρευνα υψηλής ποιότητας κάποτε θα φανεί χρήσιμη, είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Παιδεία, Επιδόσεις PISA

Πηγή: ΟΟΣΑ και Occasional Paper, 210, 2018, ΕΚΤ

Μία από τις πιο σημαντικές μακροπρόθεσμες δράσεις είναι η έμφαση στο λεγόμενο ανθρώπινο κεφάλαιο, δηλαδή το σύνολο των δεξιοτήτων ενός ατόμου. Ένα καλό επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων εξασφαλίζει υψηλότερο βιοτικό επίπεδο και μεγαλύτερη ευελιξία προσαρμογής σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη οικονομία. Παράλληλα, από συλλογική ή μακροοικονομική άποψη, οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο προσελκύουν εταιρείες υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, δημιουργώντας έτσι έναν ενάρετο κύκλο ανάπτυξης χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Η τελευταία μπορεί να επιτευχθεί προσφέροντας σε όλους ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες ποιότητας, ένα περιβάλλον όπου η επιχειρηματικότητα μπορεί να ανθίσει και ένα σύστημα φορολογίας και κοινωνικής πρόνοιας που να παρέχει ασφάλεια, λογική ανακατανομή και χρηματοδότηση βασικών δημοσίων αγαθών, όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

Με τη σειρά τους, οι ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση υψηλής ποιότητας μπορούν να επιτευχθούν μόνο εάν εξετάσουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα στο σύνολό του, από τη γέννηση έως την ενηλικίωση. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, καταλαβαίνουμε ότι η ανάπτυξη του εγκεφάλου και η απόκτηση δεξιοτήτων έχουν τις ρίζες τους στις πρώτες στιγμές της ανθρώπινης ζωής. Η διατροφή ξεκινώντας από τη μήτρα, καθώς και η εγκεφαλική διέγερση από τη στιγμή της γέννησης και μετά είναι καθοριστικοί παράγοντες για τις ατομικές μας ικανότητες. Άρα, η φτώχεια, που σχετίζεται με κακή διατροφή και πολύ λιγότερες ευκαιρίες για πνευματική διέγερση, οδηγεί σε μόνιμα γνωστικά ελλείμματα, που είναι δύσκολο να αντιστραφούν αργότερα στη διάρκεια του παραδοσιακού σχολικού συστήματος. Αυτό οδηγεί σε καλά τεκμηριωμένες ανισότητες στο ανθρώπινο κεφάλαιο, και έτσι διαιωνίζει τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες και τη φτώχεια από γενιά σε γενιά. Ταυτόχρονα, έχει αποδειχθεί ότι η έγκαιρη παρέμβαση μπορεί να αλλάξει τη δυναμική πορεία της γνωστικής και κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης, αλλάζοντας κυριολεκτικά την πορεία των παιδιών από φτωχότερα στρώματα. Με άλλα λόγια, οι διαφορές δεξιοτήτων και ατομικής ανάπτυξης, που παρατηρούμε ότι σχετίζονται με άνισες αρχικές συνθήκες, δεν είναι αναπόφευκτες και μπορούν να αντιμετωπιστούν με παρεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της καλά σχεδιασμένης πρώιμης εκπαίδευσης. Έχοντας κάνει ένα καλό ξεκίνημα στη ζωή, μπορούμε να οικοδομήσουμε την πρώιμη επιτυχία αν διασφαλίσουμε, ως κοινωνία, την παροχή μιας καλής ποιότητας σχολικής εκπαίδευσης σε όλους. Μιας εκπαίδευσης που προωθεί τη δημιουργικότητα, την ανεξαρτησία, την κριτική σκέψη, αλλά και τις αξίες και την κοινωνικότητα. Αυτό είναι το κλειδί για μια ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Κάτι τέτοιο απαιτεί να επενδύσουμε στα παιδιά από την πρώτη στιγμή. Εφόσον αυτή η επένδυση σχεδιαστεί προσεκτικά, είναι σίγουρο ότι θα αποδώσει καρπούς τόσο για τα άτομα όσο και για την κοινωνία.

Το δίλημμα που δεν άλλαξε

Ηλίας Παπαϊωάννου,

Καθηγητής, London Business School
(Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων Λονδίνου)
& CEPR: Centre for Economic Policy Research
(Κέντρο Ερευνών Οικονομικής Πολιτικής)

Αύξηση ανεργίας. Κλείσιμο, κυρίως μικρών, επιχειρήσεων. Εκτίναξη μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης κάποιων τραπεζών. Δημόσιο χρέος κοντά ή πάνω από 200% του ΑΕΠ. Μεγάλα δημόσια ελλείμματα. Ύφεση. Όχι, δεν είναι η Ελλάδα το 2011, αλλά το 2021! Φυσικά, η κατάσταση είναι αισθητά καλύτερη σήμερα. Η κρίση της πανδημίας μάλλον θα τελειώσει το 2021, καθώς η επιστήμη δίνει τη λύση. Ταυτόχρονα, τόσο οι κεντρικές τράπεζες όσο και οι κυβερνήσεις των ανεπτυγμένων χωρών, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ελλάδα κινήθηκαν γρήγορα και αποφασιστικά, μετριάζοντας τις αρνητικές επιπτώσεις. Οι πολιτικές προστασίας της εργασίας, ενίσχυσης της ρευστότητας σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις και τράπεζες και η σημαντική δημοσιονομική επέκταση ήταν καθοριστικές. Είναι αναγκαίο να συνεχιστούν τουλάχιστον για ένα ακόμα έτος, ιδιαίτερα καθώς το κόστος δανεισμού για τις κυβερνήσεις είναι χαμηλό, λόγω των πολιτικών ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η χώρα αντιμετώπισε άρτια το πρώτο κύμα της πανδημίας. Αν και υπήρξαν αστοχίες, αμέλειες και λάθη στη δεύτερη φάση, η χώρα έδειξε τις ωραίες πτυχές της. Αυταπάρνηση ιατρικού προσωπικού, αρκετή σοβαρότητα από τους πολίτες και την Πολιτεία, προσήλωση στις προσταγές της επιστήμης. Ταυτόχρονα, η χώρα φαίνεται να έχει αποκτήσει σε μικρό διάστημα μία σοβαρή δομή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Όμως η πραγματικότητα θα είναι αμείλικτη μόλις καταλαγιάσει η υγειονομική κρίση. Αν και την τελευταία δεκαετία η χώρα προσπάθησε και σε κάποιον βαθμό πέτυχε να διορθώσει πολλές στρεβλώσεις και αδυναμίες, π.χ. στις συντάξεις, στην αγορά εργασίας, στη δημόσια διοίκηση, η χώρα εμφανίζει πολλές δομικές και θεσμικές αδυναμίες. Για παράδειγμα, πολλές αγορές εξακολουθούν να είναι ολιγοπωλιακές. Η εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, που είναι αναγκαία για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων, δεν έχει πλήρως αποκαταστηθεί. Το σύστημα απονομής δικαιοσύνης εξακολουθεί να είναι αργό, με δαιδαλώδη δικονομία και στη συνείδηση των πολιτών άδικο. Η δημόσια διοίκηση έχει ακόμα αδυναμίες. Δυστυχώς, πολλές μεταρρυθμίσεις έμειναν ατελείς ή αναστράφηκαν. Την ατολμία των κυβερνήσεων και την απουσία ρεαλιστικών προτάσεων από την αντιπολίτευση και τους κοινωνικούς φορείς την πληρώνουμε, λίγο, αλλά καθημερινά.

Δύο παραδείγματα φανερώνουν την αδυναμία της χώρας να πατήσει σε στέρεες βάσεις. Πρώτον, η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η καλά μελετημένη, προετοιμασμένη και πολυδιάστατη μεταρρύθμιση του 2010, όχι μόνο δεν συνεχίστηκε, αλλά ναρκοθετήθηκε, αρχικά από τα ίδια τα κόμματα που τη θέσπισαν (αντιμεταρρύθμιση 2013). Και μετά την πολιτική αλλαγή του 2015 ζήσαμε το απόλυτο ξεχαρβάλωμα. Επιπλέον, η τωρινή παρέμβαση της κυβέρνη-

Διαρκείς αλλαγές για μια ανθεκτικότερη οικονομία, μια πιο δίκαιη κοινωνία και μια πιο ισχυρή Ελλάδα στον διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

σης είναι εμφανώς ατελής, εστιάζοντας μυωπικά στα ζητήματα της αστυνόμευσης και των βάσεων. Και αντί η αντιπολίτευση, οι εργαζόμενοι, το διδακτικό προσωπικό και οι φοιτητές να απαιτήσουν ριζικές αλλαγές και πιο ρηξικέλευθες μεταρρυθμίσεις (λ.χ. στην έρευνα, στην αξιολόγηση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην διακυβέρνηση και διοίκηση, την σύνδεση με την καινοτομία, τις συνεργασίες με τη διασπορά, την εξωστρέφεια, τις υποδομές), αυτοί αντιτίθενται ακόμα και στις πιο αυτονόητες αλλαγές. Λες και δεν πρέπει να τελειώνει η ανομία και η ασυδοσία στα πανεπιστήμια. Λες και η ελεύθερη οικονομία, ή ακόμα και η κοινωνία, θα ανταμείψει τους τελειόφοιτους σχολών με βάση εισαγωγής 5/20, που θα τελειώσουν μετά από οκτώ χρόνια. Η κατάσταση είναι δυσάρεστη όχι μόνο γιατί οι παρεμβάσεις είναι ελλιπείς και πολωτικές, αλλά και γιατί η ζήτηση για τις αναγκαίες αλλαγές είναι ισχυρή και οι μεταρρυθμιστικές φωνές καπλώνονται από τις φωνασκίες των άκρων. Η πραγματικότητα είναι όμως αμείλικτη. Δεν υπάρχει σενάριο οικονομικής, αλλά και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας και ίσων ευκαιριών με το τωρινό εκπαιδευτικό ζήτημα.

Ο δεύτερος τομέας με παραπλήσια δυναμική είναι η δικαιοσύνη. Οι πολυδιάστατες μεταρρυθμίσεις της περιόδου 2010-2012, αντί να ενισχυθούν, ατόνησαν. Ακόμα και οι πλέον λογικές παρεμβάσεις για τον περιορισμό των αναβολών και την επιτάχυνση πολεμήθηκαν. Καθώς το σύστημα είναι εμφανώς άδικο και εντείνει στην ανισότητα, πολλοί πολίτες έλπιζαν ότι η πολιτική αλλαγή του 2015 θα επιτάχυνε τις αλλαγές. Όμως η κυβέρνηση είδε τη δικαιοσύνη ως μοχλό εξουσίας, κατευθύνοντάς την ενάντια σε πολιτικούς αντιπάλους. Αλλά και η πρόσφατη κυβερνητική αλλαγή δεν άλλαξε πολλά. Σχεδόν παντελής απουσία μεταρρυθμιστικής προσπάθειας σε έναν τομέα που είναι ίσως ο πιο κρίσιμος για την προσέλκυση επενδύσεων και τη θεμελίωση οικονομικής ανάπτυξης. Και στον τομέα αυτόν η αντιπολίτευση, οι νομικοί και λειτουργοί της Θέμιδας, αντί να ζητούν αλλαγές, είτε σιωπούν είτε αντιδρούν για τα πλέον αυτονόητα. Η πραγματικότητα είναι όμως αμείλικτη και σε αυτόν τον τομέα. Δεν υπάρχει σενάριο κοινωνικής δικαιοσύνης και ανάπτυξης για τη χώρα που να αγγίζει μεγάλα κοινωνικά στρώματα με το υπάρχον σύστημα.

Το δίλημμα της χώρας δεν έχει αλλάξει με την πανδημία, αν και μας βολεύει να αναβάλουμε να το απαντήσουμε. Διαρκείς αλλαγές για μία ανθεκτικότερη οικονομία, πιο δίκαιη κοινωνία και πιο ισχυρή Ελλάδα στον διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο; Ή στασιμότητα με τη διατήρηση μιας προβληματικής, αναποτελεσματικής και άδικης πραγματικότητας, που ταυτόχρονα μειώνει τα εισοδήματα και αυξάνει τις ανισότητες;

Το κλειδί για μια ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς είναι ένα καλό εκπαιδευτικό σύστημα από τη γέννηση έως την ενηλικίωση.

Τα όρια του παραγωγικού υποδείγματος

Νίκος Βέττας,

Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) & Γενικός Διευθυντής Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)

Το πρόβλημα που προκαλεί η πανδημία στην παγκόσμια οικονομία, όπως γίνεται πιο σαφές, δεν είναι μόνο μια πολύ έντονη διαταραχή, αλλά μια βαθιά κρίση. Κρίση δεν σημαίνει καταστροφή. Σημαίνει όμως αδυναμία του συστήματος να αναπαράγεται με την προηγούμενη δυναμική του. Αυτό, σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, ισχύει και για την ελληνική οικονομία, που διέρχεται τη νέα κρίση με μεγαλύτερες αδυναμίες απ' ό,τι οι άλλες ευρωπαϊκές. Η μετάβαση στην επόμενη ημέρα της οικονομίας έχει ενδιφέροντα επιμέρους χαρακτηριστικά. Ορισμένα περιγράφονται παρακάτω.

Πρώτον, μόλις διαφανεί το τέλος του υγειονομικού προβλήματος, αναμένεται ισχυρή αύξηση της ζήτησης στις περισσότερες οικονομίες του πλανήτη, αλλά η ανάκαμψη που θα προκαλέσει κάθε άλλο παρά ομοιόμορφη θα είναι. Ολόκληροι τομείς δραστηριότητας και επιμέρους κλάδοι θα υποχωρήσουν, ενώ άλλοι θα αναπτυχθούν έντονα. Ο τουρισμός, η εστίαση, το λιαν εμπόριο, οι μεταφορές, ο πολιτισμός και η ψυχαγωγία αποτελούν τομείς της ελληνικής οικονομίας που δια-

”

Οι ρυθμοί μεγέθυνσης θα είναι θετικοί στην αρχή της εξόδου, αλλά θα μετριαστούν γρήγορα αν δεν υπάρξει ενίσχυση της παραγωγικής βάσης.

χρονικά δημιουργούσαν την πλειονότητα των θέσεων εργασίας. Όμως, καθώς αυτοί στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στην άμεση ανθρώπινη επαφή, αναμένεται να ανακάμψουν από τα σημερινά, σχεδόν μηδενικά επίπεδα μόνο σταδιακά. Μαζί με την καθίζηση που έχει υποστεί ο τομέας των κατασκευών, και ιδίως η οικοδομή από την αρχή της δεκαετούς κρίσης, και την αναγκαία αντιστροφή της υπερβολικής μεγέθυνσης του δημόσιου τομέα, δημιουργείται το κρίσιμο ερώτημα αν και πού θα υπάρχουν αρκετές θέσεις εργασίας.

Δεύτερον, η κρίση λειτουργεί ως επιταχυντής τεχνολογικών εξελίξεων και αναδιατάσσει τον

διεθνή καταμερισμό της εργασίας. Εμφανίζονται μεγάλες ευκαιρίες για επιχειρήσεις και κλάδους που θα κάνουν σωστή ανάγνωση της νέας πραγματικότητας. Η πανδημία αλλάζει επίσης τη δομή αγορών και τη φύση του ανταγωνισμού. Αυτή ακριβώς θα είναι μια σημαντική πρόκληση για πολλές επιχειρήσεις και τους εργαζομένους εκεί, που εντείνεται καθώς πολλές επιχειρήσεις θα έχουν αδυναμία εξυπηρέτησης χρεών ή χρηματοδότησης των απαραίτητων νέων επενδύσεων. Μαζί με τον μετασχηματισμό, με ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών σε υφιστάμενους σημαντικούς τομείς δραστηριότητας, θα είναι λοιπόν κρίσιμη η γρηγορότερη ανάπτυξη δυναμικών τομέων που στηρίζονται στην έρευνα και την καινοτομία, όπως η μεταποίηση υψηλής εξειδίκευσης, πρωτογενής παραγωγή με μεθόδους ακριβείας, παραγωγή προϊόντων πολιτισμού με ψηφιακά μέσα και υπηρεσίες υγείας και σχετικής φροντίδας.

Τρίτον, το επόμενο διάστημα θα είναι ακόμη σημαντικότερος ο ρόλος του κράτους και της οικονομικής πολιτικής. Εργαζόμενοι με μειωμένα εισοδήματα, νοικοκυριά με υποχρεώσεις που δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν, επιχειρήσεις με μειούμενα έσοδα και κλάδοι που αδυνατούν να παρακολουθήσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις είναι αναμενόμενο πως θα στραφούν στην κεντρική εξουσία για διαγραφή χρεών και υποχρεώσεων, αύξηση επιδομάτων, μείωση φόρων και ρυθμιστικές παρεμβάσεις. Ταυτόχρονα, οι πολιτικές δημοσιονομικών ελλειμμάτων και παροχής ρευστότητας έχουν όρια και δεν είναι δωρεάν. Η οικονομική πολιτική καλείται λοιπόν, με δύσκολες επιλογές, να επουλώσει τις πληγές της νέας κρίσης, αλλά κυρίως να προετοιμάσει την οικονομία για τις ευκαιρίες της επόμενης ημέρας.

Συνολικά, η πορεία της ελληνικής οικονομίας μετά την πανδημία αναμένεται να προσδιοριστεί από αντιφατικές τάσεις, θετικές και αρνητικές. Οι ρυθμοί μεγέθυνσης μπορούν να αναμένονται ισχυρά θετικοί στην αρχή της εξόδου, αλλά να μετριαζονται γρήγορα αν δεν αντιδράσει έγκαιρα η οικονομική πολιτική προς την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης.

Κλιματική αλλαγή και πανδημία

Αναστάσιος Ξεπαπαδέας,

Καθηγητής, ΟΠΑ

Για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή το σημαντικότερο γεγονός του 2020 ήταν η Πράσινη Συμφωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που στοχεύει στη δημιουργία ενός οδικού χάρτη για μια βιώσιμη Ένωση. Με πυλώνες την απανθρακοποίηση του ενεργειακού τομέα, τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, τη δημιουργία βιομηχανίας με θέση παγκοσμίου ηγέτη στην πράσινη οικονομία και με προώθηση «καθαρών» μεταφορών, η Πράσινη Συμφωνία επιδιώκει μια δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση σε μηδενικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου μέχρι το 2050. Η Συμφωνία θα συμβάλει αποφασιστικά στον στόχο περιορισμού της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας στον πλανήτη κάτω από τον 1,5°C σε σύγκριση με την προβιομηχανική περίοδο.

Η πανδημία, το σημαντικότερο γεγονός του 2020, προκάλεσε –μέσω των μέτρων περιορισμού της– τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά την περσινή άνοιξη. Όμως τα τελευταία στοιχεία δείχνουν ότι η μείωση ήταν πρόσκαιρη και ότι οι εκπομπές τείνουν να επιστρέφουν στα επίπεδα

”

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό συστατικό μιας ατμομηχανής ανάπτυξης.

της προ πανδημίας περιόδου. Δεδομένου ότι η αύξηση της θερμοκρασίας εξαρτάται από το σύνολο των εκπομπών από την αρχή της βιομηχανικής επανάστασης και όχι από τις ετήσιες εκπομπές, η πρόσκαιρη μείωση λόγω πανδημίας θα έχει μηδαμινή επίπτωση στην εξέλιξη της θερμοκρασίας και στην κλιματική αλλαγή.

Η πανδημία και η κλιματική αλλαγή έχουν επιπτώσεις με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Η πανδημία αναμένεται να μην έχει καταστροφικές συνέπειες στην παραγωγική βάση της οικονομίας. Η κλιματική αλλαγή όμως έχει μακροχρόνιες μόνιμες καταστροφικές συνέπειες στις παραγωγικές υποδομές. Οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής επεκτείνονται στις μελλοντικές γενιές και θα είναι μη αναστρέψιμες σε μεγάλο βαθμό.

Η χώρα μας, λόγω μεγέθους, συμμετέχει σε πολύ μικρό βαθμό στην εξέλιξη της κλιματικής αλλαγής. Από την άλλη μεριά, λόγω της τρωτότητας της περιοχής της Μεσογείου, οι αρνητικές επιπτώσεις για τη χώρα θα είναι σημαντικές αν η μέση αύξηση της θερμοκρασίας ξεπεράσει τον 1,5°C.

Η πρόσφατη απόφαση της ΕΕ για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέχρι το 2030 υποδηλώνει τη σαφή δέσμευσή της για την προώθηση της Πράσινης Συμφωνίας και σηματοδοτεί έναν οδικό χάρτη πράσινης ανάκαμψης για τη χώρα μας, όπου η απανθρακοποίηση θα αυξήσει την παραγωγικότητα με τεχνολογίες χαμηλού άνθρακα και αυξημένης ενεργειακής αποδοτικότητας, ενώ η δίκαιη μετάβαση θα περιορίσει κοινωνικές τριβές. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η οποία υλοποιείται από την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στην Ελλάδα το λεγόμενο «διπλό μέρισμα»: προστασία από τις ζημιές λόγω κλιματικής αλλαγής, ειδικά αν η μέση αύξηση της θερμοκρασίας ξεπεράσει τον 1,5°C –κάτι πολύ πιθανό–, αλλά και αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, επειδή αποτελεσματική προσαρμογή σημαίνει ανάληψη επενδυτικών προγραμμάτων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας μπορεί, επομένως, να αποτελέσει σημαντικό συστατικό μιας ατμοσφαιρικής ανάπτυξης στη μετά COVID-19 εποχή για τη χώρα μας.

Μαθήματα από την προηγούμενη δεκαετία

Γιώργος Οικονομίδης
και Αποστόλης Φιλιππόπουλος,
Καθηγητές, ΟΠΑ

Όταν τεθεί υπό έλεγχο η πανδημία, το πιθανότερο σενάριο είναι ότι η ελληνική οικονομία θα βρίσκεται σε μια κατάσταση που θα έχει αρκετές ομοιότητες με αυτή στην οποία βρέθηκε το 2010. Παρότι αρκετές διαρθρωτικές μακροοικονομικές ανισορροπίες έχουν τώρα, σε σχέση με τότε, αποκατασταθεί και η σημερινή κρίση δεν έχει επηρεάσει αρνητικά όλους τους τομείς της οικονομίας, εντούτοις, στο 2021, το δημόσιο χρέος προβλέπεται να ξεπεράσει το 200% του ΑΕΠ, το εξωτερικό χρέος της χώρας να είναι περίπου 150% του ΑΕΠ και η ανεργία να αγγίζει το 20%. Παράλληλα, η οικονομική εξάρτηση από την ΕΕ θα είναι πιο έντονη από ποτέ. Για παράδειγμα, ακόμα και πριν την πανδημία και την αναμενόμενη εισροή πόρων από το νεοϊδρυθέν Ταμείο Ανάκαμψης, το 70% του ελληνικού δημοσίου χρέους παρακρατούνταν από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, ενώ οι ποσοτικές πολιτικές της ΕΚΤ εξακολουθούν να είναι απαραίτητες τόσο για το τραπεζικό σύστημα όσο και για την κάλυψη των δημοσιονομικών αναγκών της χώρας.

Η κατάσταση αυτή είναι δεδομένη. Το ερώτημα είναι πώς θα τη διαχειριστούμε. Η εμπειρία από την κρίση χρέους της προηγούμενης δεκαετίας μάς διδάσκει ότι η ανάκαμψη θα απαιτήσει ένα διαφορετικό μείγμα δημοσιονομικής πολιτικής που, αφενός, οφείλει να είναι περισσότερο αναπτυξιακό και, αφετέρου, πρέπει να αποσκοπεί στη στοχευμένη στήριξη ευπαθών ομάδων, στην υιοθέτηση διαρθρωτικών αλλαγών για την αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά προϊόντων και υπηρεσιών, στη βελτίωση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα, στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος και στη βελτίωση των λεγόμενων θεσμών (institutions) και του κοινωνικού κεφαλαίου (social capital). Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία και οι

”

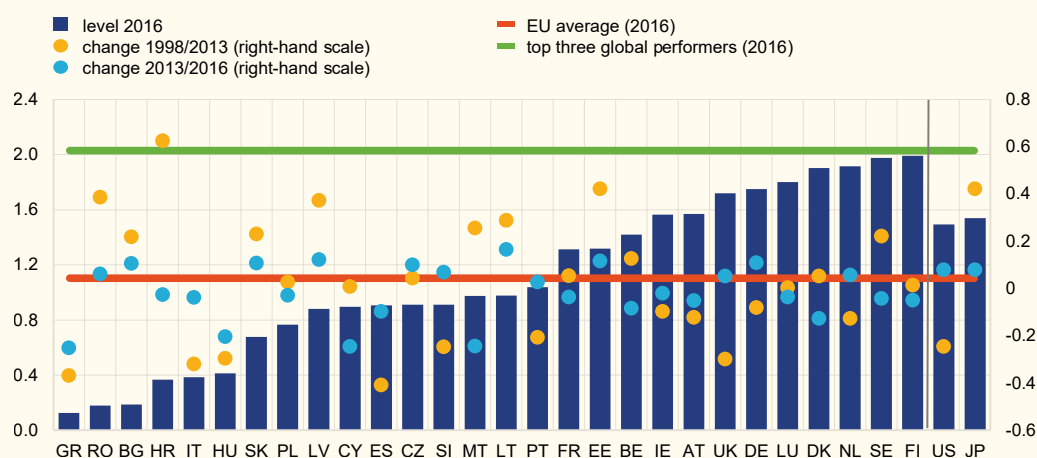
Θα είναι τραγικό αν τα παθήματα της προηγούμενης κρίσης χρέους δεν μας γίνουν μαθήματα στη νέα κρίση.

σχετικοί δείκτες κάνουν σαφές ότι η Ελλάδα υστερεί σε όλα αυτά, και μάλιστα στα περισσότερα από αυτά κατατάσσεται στις πιο χαμηλές θέσεις ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ. Όπως είναι γενικά γνωστό από τη βιβλιογραφία της οικονομικής ανάπτυξης, οι παράγοντες αυτοί είναι καθοριστικοί για τις μακροπρόθεσμες προοπτικές μιας οικονομίας.

Μελέτες μας για την προηγούμενη κρίση (βλ. Discussion Papers, 10-2020 & 15-2020, www.econ.aueb.gr) δείχνουν ότι, από την κατά 25% μείωση του ΑΕΠ από το 2009 έως το 2016, μόνο η μισή οφειλόταν στη συγκεκριμένη δημοσιονομική πολιτική λιτότητας που εφαρμόστηκε. Η υπόλοιπη μείωση οφειλόταν, σε μεγάλο βαθμό, στην επιδείνωση της ποιότητας των θεσμών και του κοινωνικού κεφαλαίου, εξέλιξη που απεικονίζεται σε δείκτες που μετρούν την προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, την εφαρμογή των νόμων, την αποδοτικότητα των πόρων που διατίθενται για τον δημόσιο τομέα, την πολιτική σταθερότητα, την ένταση της βίας, την ποιότητα των ρυθμιστικών παρεμβάσεων στις διάφορες αγορές, την απονομή δικαιοσύνης, την εμπιστοσύνη στην πολιτική εξουσία, τον βαθμό που οι ατομικοί οικονομικοί φορείς ενδιαφέρονται για τα εθνικά ή συλλογικά μεγέθη κ.λπ. Είναι αλήθεια ότι οι περισσότεροι από αυτούς τους δείκτες αποτύπωναν φτωχές επιδόσεις ήδη πριν το 2008, αλλά η κατάσταση επιδεινώθηκε ξεκάθαρα την περίοδο 2008-2016.

Οι δείκτες αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικοί, αφού η ποιότητα των θεσμών και το υφιστάμενο κοινωνικό κεφάλαιο επηρεάζουν τα ατομικά κίνητρα για εργασία, επενδύσεις, μόρφωση, αλλά και για κοινωνική προσφορά. Επίσης, τα μηνύματα που στέλνουν αυτοί οι δείκτες επηρεάζουν σημαντικά τη στάση των ευρωπαϊκών θεσμών και, άρα, τη διάθεσή τους για βοήθεια στη χώρα μας. Αν και η σχέση αίτιου-αιτιατού είναι δύσκολα ανιχνεύσιμη, η πολιτική πόλωση που δημιουργήθηκε στην αρχή της προηγούμενης κρίσης, απαξιώνοντας τους κοινωνικούς και κρατικούς θεσμούς, τροφοδότησε εντάσεις, δημαγωγίες και αβεβαιότητα (που αντικατοπτρίζονται στους παραπάνω δείκτες), οδηγώντας σε φαύλους κύκλους που έκαναν την κρίση πρωτοφανή τόσο σε μέγεθος όσο και σε διάρκεια. Οι ίδιες μελέτες δείχνουν ότι, αν είχαμε αποφύγει αυτές τις δυσμενείς εξελίξεις και είχαμε προχωρήσει έγκαιρα ακόμα και σε ήπιες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, η ελληνική οικονομία θα βίωνε μία ύφεση ποσοτικά κοντά σε αυτήν άλλων χωρών με παρόμοια κρίση χρέους, δηλαδή γύρω στο 10%, αντί του 25%.

Δείκτης Κρατικής Αποτελεσματικότητας

Πηγή: Διεθνής Τράπεζα και Occasional Paper, 210, 2018, ΕΚΤ

Τι μας διδάσκουν τα «Μαθηματικά της Πανδημίας»

Μία ημερίδα με διεπιστημονικό ενδιαφέρον, που έφερε κοντά «επισκέπτες» από πολλές διαφορετικές χώρες

του Νίκου Δεμίρη, Επίκουρου Καθηγητή Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ

Τους «αριθμούς» της πανδημίας ανέλυσαν σε διαδικτυακή επιστημονική συνάντηση που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 καθηγητές πανεπιστημίων από τη χώρα μας και το εξωτερικό, σε διοργάνωση του Τμήματος Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η εκδήλωση έγινε με τη συμμετοχή μεγάλου πλήθους «επισκεπτών» από την Ελλάδα, την Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική.

Οι πέντε ομιλίες που δόθηκαν διέπονταν από έντονη διεπιστημονικότητα, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων μαθηματικών και στατιστικών εργαλείων τα οποία χρησιμοποιούν οι ανά τον κόσμο επιτροπές αντιμετώπισης της νέας υγειονομικής κρίσης.

■ Βάνα Σύφα,

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, ΕΚΠΑ

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης στην Ελλάδα με δεδομένα κοινωνικών επαφών

■ Θεόδωρος Λύτρας,

Επίκουρος Καθηγητής, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Εκτίμηση στιγμιαίου πραγματικού αναπαραγωγικού ρυθμού R_t της πανδημίας COVID-19 στην Ελλάδα

■ Γιάννης Κοντογιάννης,

Καθηγητής, University of Cambridge

Effective Mass-Testing Rates with SIR Epidemic Models on Random Networks

■ Κίμων Δρακόπουλος,

Επίκουρος Καθηγητής, University of Southern California

Deploying a Data-Driven COVID-19 Screening Policy at the Greek Border

■ Νίκος Δεμίρης,

Επίκουρος Καθηγητής, ΟΠΑ

Evidence Synthesis for Assessing SARS-CoV-2 Transmission

Η πρώτη ομιλία, από τον κ. **Κίμωνα Δρακόπουλο** (Πανεπιστήμιο Νότιας Καλιφόρνιας), παρουσίασε την επιστημονική βάση της στόχευσης των τεστ που έγιναν το περασμένο καλοκαίρι στα σημεία εισόδου ταξιδιωτών στην Ελλάδα. Η προσέγγιση έκανε χρήση σύγχρονων εργαλείων από τη στατιστική και την επιστήμη των δεδομένων, όπως shrinkage, multi-arm bandits και LASSO, για τη βέλτιστη κατανομή των διαθέσιμων τεστ.

Συγκεκριμένα, η στόχευση των τεστ επικεντρώθηκε στις αφίξεις από χώρες με αυξημένο ποσοστό θετικότητας. Όμως, καθώς στην πραγματικότητα αυτό το ποσοστό είναι άγνωστο, έγινε μια προσπάθεια να εκτιμηθεί από τα δεδομένα, επιχειρώντας ταυτόχρονα μία επικέντρωση α) στη στόχευση σε υψηλής θετικότητας προέλευση και β) στην κατανόηση της θετικότητας άλλων χωρών, ψάχνοντας μια βέλτιστη ισορροπία ανάμεσα στους δύο στόχους. Αυτή η προσέγγιση συνήθως αποκαλείται exploration-exploitation trade-off. Αντίστοιχες τεχνικές βρίσκουν εφαρμογές στους σύγχρονους ευπροσάρμοστους (adaptive) σχεδιασμούς κλινικών δοκιμών, σε μια προσπάθεια αφενός να λαμβάνουν οι ασθενείς τις πιο αποτελεσματικές θεραπείες, αφετέρου να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα όλων των θεραπειών με τον μικρότερο δυνατό αριθμό ασθενών.

Το θέμα της εκτίμησης της θετικότητας για κάθε χώρα προέλευσης περιπλέκεται περαιτέρω από το γεγονός ότι είναι στατιστικά δύσκολο να εκτιμηθούν μικρά ποσοστά με σχετικά μικρό αριθμό δεδομένων. Προς αυτή την κατεύθυνση υιοθετήθηκε μια σύγχρονη προσέγγιση της στατιστικής κατά Bayes, υποθέτοντας exchangeability (δυναμική εξάρτηση) ανάμεσα στις χώρες προέλευσης και επιτρέποντας τη συρρίκνωση (shrinkage) των επιμέρους εκτιμήσεων, επιτυγχάνοντας έτσι τη μείωση του συνολικού σφάλματος εκτίμησης μέσω της βέλτιστης ισορροπίας ανάμεσα σε μεροληψία και αβεβαιότητα εκτίμησης (optimal bias-variance trade-off). Μια αποτίμηση αυτής της προσέγγισης, σε σχέση με το αντιγεγονικό (counterfactual) ενδεχόμενο του τι θα γινόταν αν τα διαθέσιμα τεστ διεξάγονταν με τυχαία επιλογή επιβατών, δείχνει πως η στοχευμένη διάθεση στα επιμέρους σημεία εισόδου φαίνεται να διπλασίασε ή να τριπλασίασε την αποτελεσματικότητα της ανίχνευσης πιθανών κρουσμάτων.

Ο δεύτερος ομιλητής, κ. **Γιάννης Κοντογιάννης** (Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ, εξέτασε την επιρροή μιας πολιτικής μαζικού αριθμού διαγνωστικών τεστ και τη δυναμική επίδραση μιας τέτοιας προσέγγισης στη μείωση της κυκλοφορίας του ιού. Κατόπιν ανασκόπησης των επιμέρους ευεργετικών συνεπειών ενός μαζικού αριθμού από τεστ, παρουσιάστηκαν δύο στο-

χαστικά επιδημικά μοντέλα τα οποία ενσωματώνουν την επίδραση τέτοιων πολιτικών. Το δεύτερο μοντέλο περιλαμβάνει ανομοιογένεια στον αριθμό των επαφών ανάμεσα στα άτομα του πληθυσμού μέσω ενός συγκεκριμένου και δημοφιλούς τύπου δικτύου. Η πιθανοθεωρητική ανάλυση των αναπτυχθέντων μοντέλων παρέχει αναλυτικά αποτελέσματα για τον απαιτούμενο αριθμό διαγνωστικών τεστ ώστε να τεθεί η επιδημία υπό έλεγχο. Εξετάστηκαν διαφορετικά σενάρια για την παράμετρο R_0 , η οποία ποσοτικοποιεί το πόσο λοιμώδης μπορεί να είναι η υπό μελέτη νόσος, και παρουσιάστηκε η -γενικά μη γραμμική- σχέση του απαιτούμενου αριθμού διαγνωστικών τεστ ως συνάρτηση του R_0 .

Οι δύο αυτές ομιλίες ανέδειξαν με ξεκάθαρο τρόπο, μέσω της χρήσης σύγχρονων τεχνικών της στατιστικής, των πιθανοτήτων και της επιστήμης των δεδομένων, τη σημασία του αριθμού των διαθέσιμων τεστ, αλλά και του τρόπου διάθεσής τους ως θεμελιωδών εργαλείων στον περιορισμό και στον έλεγχο της επιδημίας.

Τρίτος ομιλητής ήταν ο κ. **Θεόδωρος Λύτρας** (Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου), ο οποίος εξήγησε τη σημασία του αριθμού αναπαραγωγής R_t του κορωνοϊού για τον έλεγχο της επιδημίας και παρουσίασε τις βασικές τεχνικές στατιστικής εκτίμησης αυτής της θεμελιώδους παραμέτρου από τον ημερήσιο αριθμό κρουσμάτων. Έδειξε αναλυτικά το πακέτο της στατιστικής γλώσσας R το οποίο ανέπτυξε όταν εργαζόταν στον ΕΟΔΥ με σκοπό την καθημερινή εκτίμηση του R_t με ακρίβεια και κατάλληλη ποσοτικοποίηση της αβεβαιότητας. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στις ατέλειες των καταγεγραμμένων δεδομένων, στην ανάγκη για προσεκτική ενσωμάτωση της επίδρασης των εξωτερικών κρουσμάτων και στον φυσικό τρόπο με τον οποίον η στατιστική κατά Bayes ενσωματώνει την αβεβαιότητα που προκύπτει από τις διορθώσεις που απαιτούνται για την εκτίμηση του R_t σε πραγματικό χρόνο. Επιπλέον, παρουσιάστηκαν εναλλακτικές πρόσφατες τεχνικές εκτίμησης του R_t και παρουσιάστηκαν εφαρμογές τους στα ελληνικά δεδομένα.

Η τέταρτη ομιλία, από τον γράφοντα, αφορούσε ένα πλαίσιο για την ενσωμάτωση διαφορετικών πηγών πληροφορίας και την εκτίμηση της συνολικής επί-

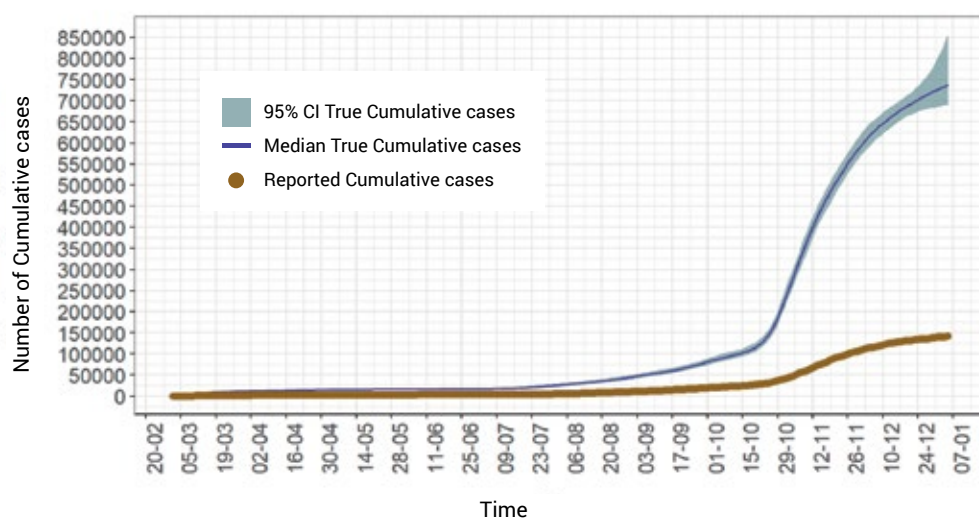
R_0
 R_t
 R_0
 R_t
 $+/-$
 R_0
 $+/-$

Πώς εκτιμάμε τον «μαγικό» R_t του κορωνοϊού;

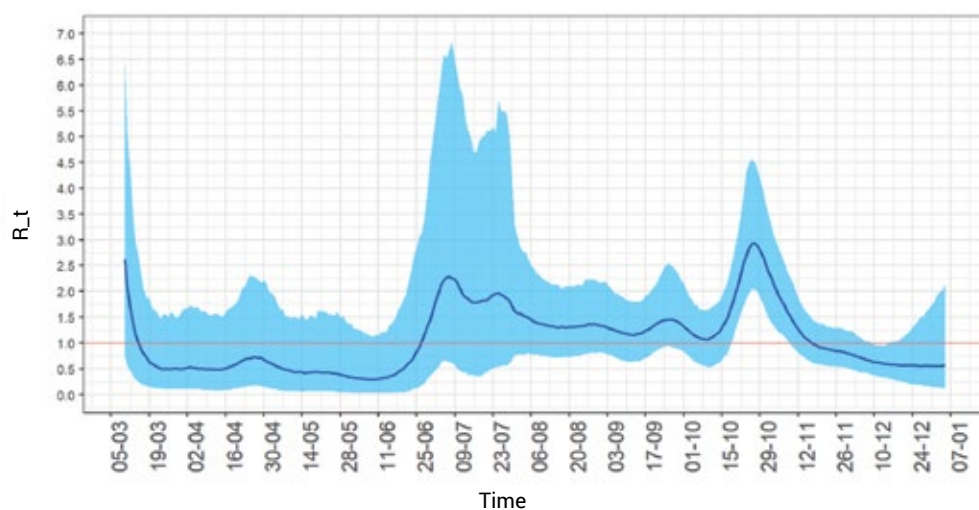
Πόσο αποτελεσματικά είναι τα μέτρα κατά της διασποράς της νόσου;

Πώς γίνονται οι δειγματοληψίες διαγνωστικών τεστ στις πύλες της χώρας;

Αθροιστικός Αριθμός Καταγεγραμμένων Κρουσμάτων
και Εκτίμηση Συνολικού Αριθμού Κρουσμάτων στην Ελλάδα

Εκτίμηση του Δραστικού Αριθμού Αναπαραγωγής της νόσου, R_t
και του 95% διαστήματος αβεβαιότητας

πτώσης του ιού μέσω ενός ιεραρχικού επιδημικού μοντέλου. Αυτή η πληροφορία συμπεριλαμβάνει, μεταξύ άλλων στοιχείων, ελεύθερα διαθέσιμα δεδομένα για καταγεγραμμένα κρούσματα και θανάτους, αλλά και δεδομένα των Google/Apple αναφορικά με την κινητικότητα. Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν εκτιμήσεις για τα μη καταγεγραμμένα κρούσματα και άλλα συναφή μέτρα της κυκλοφορίας του ιού, και ελέγχθηκαν ως προς την ακρίβειά τους με βάση ανεξάρτητες μελέτες αντισωμάτων.

Η πέμπτη ομιλία, από την κυρία **Βάνα Σύψα** (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών), επικεντρώθηκε σε μία ενδελεχή αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης και άλλων παρεμβάσεων στην Ελλάδα. Η ανάλυση αυτή δημοσιεύτηκε πρόσφατα στο επιστημονικό περιοδικό «Emerging Infectious Diseases» και στηρίχθηκε σε ένα κατάλληλα τροποποιημένο αιτιοκρατικό επιδημικό πρότυπο, το οποίο ενσωματώνει διάφορες πηγές πληροφορίας, μεταξύ των οποίων και δεδομένα από μία έρευνα κοινωνικών επαφών ανάμεσα σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Στα αποτελέσματα αποτυπώνεται η επίδραση των μη φαρμακευτικών παρεμβάσεων στον R_t , που στο συγκεκριμένο μοντέλο ορίζεται ως η μέγιστη ιδιοτιμή ενός κατάλληλου πίνακα (next-generation matrix). Επιπλέον, δίνεται μια εκτίμηση για την έκταση της μείωσης της κυκλοφορίας του ιού ως αποτέλεσμα των επιμέρους συνδυαστικών μέτρων.

Την ημερίδα παρακολούθησαν περισσότεροι από 600 μοναδικοί χρήστες. Λόγω και της διεπιστημονικότητας των εισηγήσεων, υπήρχε μεγάλος αριθμός και ευρεία θεματολογία ερωτήσεων, με αποτέλεσμα την ενδιαφέρουσα σχετική συζήτηση για τα πορίσματα των επιμέρους ερευνών. Από τα σχόλια των συμμετεχόντων διαπιστώθηκε πως το κοινό εκτέθηκε σε μία εμπεριστατωμένη εικόνα των σύγχρονων επιστημονικών τεχνικών που βοηθούν στην αποτίμηση και στην αντιμετώπιση της πανδημίας.

Για κάθε ενδιαφερόμενο, οι ομιλίες που ακούστηκαν στην επιστημονική συνάντηση βρίσκονται ελεύθερα προσβάσιμες στο Διαδίκτυο.

Στην καρδιά της κυκλικής οικονομίας

Μια ελληνική startup με αντικείμενο την αποτίμηση φυσικού κεφαλαίου και την ανάπτυξη οικολογικών χρηματοπιστωτικών εργαλείων

της Λιζέτας Σπανού

Οι απόφοιτοι του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αναζητούν τον επαγγελματικό δρόμο που οδηγεί στην επιτυχία και στην κοινωνική προσφορά. Μεταξύ αυτών, ο απόφοιτος του Ιδρύματος κ. **Γεώργιος Καρακατσάνης**, συνιδρυτής της EVOTROPIA Ecological Finance Architectures, η οποία ήδη αναπτύσσει ένα πρωτότυπο λογισμικό για τη δημιουργία ενός ψηφιακού χρηματιστηρίου συναλλαγών αποβλήτων σε πραγματικό χρόνο.

Ακολουθεί η συνέντευξη που παραχώρησε στην «ΟΠΑ News».

Πώς προέκυψε η επιχειρηματική ιδέα σας;

Η EVOTROPIA Ecological Finance Architectures συνιστά το επιχειρηματικό αποτέλεσμα ενός διεπιστημονικού ερευνητικού έργου διάρκειας άνω των 15 ετών. Η ιδέα για μία εταιρεία αποκλειστικά προσανατολισμένη στην ανάπτυξη οικολογικών επιχειρηματικών και χρη-

αλγόριθμοι μας βασίζονται σε Προχωρημένη Αναλυτική Δεδομένων (Advanced Data Analytics) των ιδιοτήτων του «αποβλήτου» για να το τιμολογούν, ώστε να είναι εμπορεύσιμο σε ένα πλαίσιο ψηφιακών συναλλαγών σε πραγματικό χρόνο.

Ξεκινήσατε με δικά σας κεφάλαια ή λάβατε εξωτερική χρηματοδότηση;

Ιδρύσαμε την εταιρεία μας αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια. Με τον φίλο και συντάιρό μου κ. **Δημήτριο Μα-ναγούδη** θέσαμε ως προϋπόθεση την εξασφάλιση κεφαλαίων για την αυτόνομη λειτουργία της εταιρείας τουλάχιστον για 5 έτη – χρόνο επαρκή για να αποδειχθεί η χρησιμότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος. Με τις σημερινές χρηματοδοτικές ευκαιρίες, αυτό ίσως φαίνεται παράδοξο. Ωστόσο, σε ψυχολογικό επίπεδο, απαλλάσσει από αγωνίες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τροχοπέδη για την παραγωγικότητά μας. Σήμερα, όντας έτοιμοι για κλιμάκωση, πρόκειται να στραφούμε και σε πηγές εξωτερικής χρηματοδότησης.

Ποια είναι τα μελλοντικά σας σχέδια;

Έχουμε ήδη ξεκινήσει συνεργασίες με επιλεγμένους στρατηγικούς συνεργάτες στους κλάδους των τροφίμων, της ενέργειας και της τραπεζικής. Σε αυτό το στάδιο, όπου οι αρχές της κυκλικής οικονομίας ξεκινούν να υιοθετούνται μαζικά, η επιλογή των κατάλληλων στρατηγικών παικτών που μπορούν να λειτουργήσουν ως ηγέτες της αγοράς συνιστά προτεραιότητά μας. Μέχρι το 2025 φιλοδοξούμε να είμαστε ένα διεθνώς αναγνωρίσιμο όνομα στους κλάδους των ψηφιακών εφαρμογών βιομηχανικής συμβίωσης και των οικολογικών χρηματοπιστωτικών εργαλείων.

Πόσο μπορούν να συμβάλουν οι νεοφυείς επιχειρήσεις στη στήριξη της ελληνικής αγοράς εργασίας και, κατ' επέκταση, της ανάπτυξης της χώρας;

Αν η οικονομία απαλλαχθεί από τους θεσμικούς περιορισμούς, την υψηλή φορολογία και την αδικαιολόγητη γραφειοκρατία, οι νεοφυείς επιχειρήσεις επιστημονικών εφαρμογών (deep-tech) θα πραγματοποιήσουν θαύματα. Σκεφτείτε απλώς ότι πλέον «κεφαλαιούχος» μπορεί να θεωρηθεί ακόμη κι ένας έφηβος οπουδήποτε στον πλανήτη που γνωρίζει εξαιρετικά μια γλώσσα προγραμματισμού – όπως η Python. Με την ψηφιοποίηση να συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της σύγχρονης επιχειρηματικότητας, ο πλούτος μπορεί να αποκεντρωθεί. Αυτό το θέμα απασχολεί κι εμάς για τα επόμενα βήματα, καθώς η ελληνική φύση αποτελεί ένα αξιοθαύμαστο βιο-οικονομικό εργαστήριο δεδομένων, που περιμένουν να ταξινομηθούν σε επιστημονική γνώση με πληθώρα δυναμικών τεχνολογικών εφαρμογών υψηλής οικονομικής αξίας.

Πόσο σας βοήθησαν οι σπουδές σας στην επιχειρηματική σας δράση;

Οι σπουδές μου στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του ΟΠΑ υπήρξαν καθοριστικές τόσο για τη διαμόρφωση της ιδέας όσο και για τη μέχρι τώρα επιτυχία της. Το Τμήμα είχε το μοναδικό χαρακτηριστικό στην εποχή του να είναι από τα ελάχιστα που ενσωμάτωναν τη διεπιστημονικότητα στο βασικό πρόγραμμα σπουδών τους. Έτσι, διδασκόμασταν Οικονομική, Πολιτική Επιστήμη, Νομική, Ποσοτικές Μεθόδους, Επιστήμη Η/Υ. Κατόπιν εμπλούτισα τις σπουδές μου και με μαθήματα από άλλες Σχολές, όπως Βιομηχανική Τεχνολογία και Επιστήμες Περιβάλλοντος. Η διεπιστημονικότητα είναι ένας δρόμος που συνιστώ ανεπιφύλακτα σε κάθε φοιτητή του ΟΠΑ, ώστε να μιλά τη γλώσσα κι άλλων πεδίων. Οι επιτυχημένες συνεργασίες σήμερα βασίζονται πολύ σε αυτή την ιδιότητα.

Με την ψηφιοποίηση να συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της σύγχρονης επιχειρηματικότητας, ο πλούτος μπορεί να αποκεντρωθεί.

ματοπιστωτικών μοντέλων υπήρχε από τη φοίτησή μου στο ΟΠΑ, ενώ αποκρυσταλλώθηκε στη διάρκεια μεταπτυχιακών σπουδών μου στο ΕΜΠ και της θητείας μου σε μεγάλο τραπεζικό οργανισμό στην Ελλάδα. Η EVOTROPIA πρακτικά δημιουργεί ένα ψηφιακό χρηματιστήριο για τη βιομηχανική συμβίωση, όπου χτυπά η καρδιά της κυκλικής οικονομίας. Σύμφωνα με τις αρχές της, τα απόβλητα μιας βιομηχανίας είναι χρήσιμοι πόροι για κάποια άλλη. Αν το σκεφτείτε, απλώς μιλούμαστε τη φύση, όπου στην πραγματικότητα δεν υπάρχει «ρύπανση», καθώς τα απόβλητα ενός οργανισμού συνιστούν τροφή για κάποιον άλλον. Για εμάς, τα απόβλητα είναι απλώς χημικές ενώσεις με οικονομική αξία που προκύπτει από τις φυσικοχημικές ιδιότητές τους. Οι

Στην ηγετική ομάδα

των «πιο βιώσιμων επιχειρήσεων» στην Ελλάδα

Γιάννης Καντώρος,
Διευθύνων Σύμβουλος Interamerican

Σε διαδικτυακή εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο από το QualityNet Foundation ανακοινώθηκε η ένταξη της INTERAMERICAN στην ηγετική ομάδα των 25 «πιο βιώσιμων επιχειρήσεων» στη χώρα μας για το 2020 (The Most Sustainable Companies in Greece 2020). Οι επιχειρήσεις που αναδεικνύονται στην κορυφή της κατάταξης αυτής είναι όσες εφαρμόζουν μία ολιστική προσέγγιση σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης στη λειτουργία τους, αποτελώντας πρότυπα στην ελληνική επιχειρηματική κοινότητα.

«Αναγνωρίζοντας την ευθύνη μας στο επιχειρηματικό γίγνεσθαι, ως οργανισμός με ηγετική θέση στον ασφαλιστικό κλάδο, φροντίζουμε κάθε επιχειρησιακή δραστηριότητά μας να υποστηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη», δήλωσε αναφορικά με τη διάκριση ο κ. **Γιάννης Καντώρος**, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας. «Στο πλαίσιο αυτό, έχουμε δεσμευτεί στην τήρηση των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου (UN Global Compact) και των Αρχών Αειφόρου Ασφάλισης της Χρηματοοικονομικής Πρωτοβουλίας του Προγράμματος Περιβάλλοντος (UNEP FI) των Ηνωμένων Εθνών, ακολουθώντας τα πλέον έγκριτα σχετικά διεθνή πρότυπα. Ειδικότερα, όσον αφορά τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, μέσα από ένα πολύπτυχο σχέδιο Εταιρικής Ευθύνης υλοποιούμε πολυετή, ολιστικά και μετρήσιμα ως προς την αποτελεσματικότητά τους προγράμματα, με στόχο τη δημιουργία αξίας για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η ευημερία που επιζητούμε προϋποθέτει μία ενεργό και εξελισσόμενη, προσαρμοζόμενη στις επι-

”

Η εταιρεία συντάσσεται με σημαντικές διεθνείς πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, υποστηρίζοντας σταθερά τη βιώσιμη ανάπτυξη.

ταγές της κάθε εποχής ασφάλιση, και ο οργανισμός μας σε αυτό το θέμα είναι πρωτοπόρος στην ελληνική ασφαλιστική αγορά», εξήγησε ο ίδιος. Από πλευράς του, ο κ. **Γιάννης Ρούντος**, διευθυντής εταιρικών υποθέσεων και υπευθυνότητας, επισήμανε: «Η θέση της INTERAMERICAN στην κοινότητα των επιχειρήσεων και οργανισμών που έχει δημιουργήσει το QualityNet Foundation είναι σταθερή και διακριτή εδώ και αρκετά χρόνια. Είναι σχέση που συμπληρώνει την ευρύτερη δέσμευση του οργανισμού μας για ανάληψη πρωτοβουλιών προς όφελος της κοινωνίας, του περιβάλλοντος και της οικονομίας. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί την κεντρική ιδέα κάθε σχετικής ενέργειας. Η σύγχρονη πραγματικότητα των πολλαπλών αλληλεπιδράσεων και οι επιταχυνόμενες, συχνά απρόβλεπτες εξελίξεις έχουν διευρύνει κατά πολύ τον ορίζοντα της Εταιρικής Ευθύνης σήμερα. Αναφερόμενος στις πρακτικές υπευ-

INTERAMERICAN

θυνότητας της εταιρείας, υπογράμμισε: «Εμείς συνδέουμε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση σχετικών πρωτοβουλιών κυρίως με το επιχειρησιακό αντικείμενό μας. Η φροντίδα για την υγεία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των επιλογών μας, όπως και η καθαρή και ασφαλής μετακίνηση. Ως διαχειριστές κινδύνων, έχουμε αναλάβει σημαντικές δεσμεύσεις για την υποστήριξη της πράσινης οικονομίας και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ακόμη, η χρηστή διακυβέρνηση, η ακεραιότητα και το μέλλον της εργασίας μας απασχολούν ιδιαίτερα στο πλαίσιο του οργανωτικού και ψηφιακού μετασχηματισμού του οργανισμού μας. Αντιμετωπίζουμε, επίσης, έμπρακτα τις άμεσες κοινωνικές προκλήσεις, ενώ έχουμε σταθερό προσανατολισμό δράσεων για την παιδεία και τον πολιτισμό. Θέλουμε να γινόμαστε μέσα από πράξεις καλύτεροι, ώστε να συμβάλουμε με αυτόν τον τρόπο σε έναν καλύτερο κόσμο».

Για την ανάδειξη της ομάδας «The Most Sustainable Companies» αξιολογούνται οι εταιρικές επιδόσεις σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης βάσει του Sustainability Performance Directory, ενός τεχνικού δείκτη αξιολόγησης με στόχο τη δημιουργία ενός Χάρτη Βιώσιμης Ανάπτυξης και Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα. Σκοπός είναι να καταστεί ο δείκτης αυτός σημείο αναφοράς των επιχειρήσεων οι οποίες αναπτύσσουν πολιτικές, πρωτοβουλίες, δράσεις και συστήματα που συμβάλλουν σε μια βιώσιμη οικονομία και κοινωνία.

Όπως τονίζει η κυρία **Χρυσούλα Εξάρχου**, πρόεδρος του QualityNet Foundation, οι επιχειρήσεις που εντάσσονται στην ομάδα των «πιο βιώσιμων επιχειρήσεων» στην Ελλάδα είναι «τα καλά παραδείγματα της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας» και, συγχρόνως, «πρεσβευτές ενός νέου, βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης» για τη χώρα μας στο εξωτερικό.

Η χρήση στατιστικών μοντέλων δίνει... πάσα στην προσομοίωση

Πόσο «ισορροπημένο» είναι τελικά ένα πρωτάθλημα ποδοσφαίρου;

Συνοπτική παρουσίαση πρόσφατης μελέτης των **Δημήτρη Καρλή** και **Ιωάννη Ντζούφρα**, Καθηγητών στο Τμήμα Στατιστικής του ΟΠΑ, που εντάσσεται στο έργο της ερευνητικής ομάδας AUEB Sports Analytics Group.

Μία από τις κύριες αιτίες που το ποδόσφαιρο έχει ανακηρυχθεί ως ο βασιλιάς των σπορ είναι τα απρόβλεπτα αποτελέσματα, οι λεγόμενες «εκπλήξεις». Αυτό προκαλεί το ενδιαφέρον των οπαδών, γεννάει πάθη και αντιπαλότητες, δημιουργεί ήρωες και προκαλεί φιλάθλους να στοιχηματίζουν και να προβλέψουν. Γενικά, μία ολόκληρη αγορά κινείται γύρω από το άθλημα, στην οποία δίνεται τεράστια ώθηση όταν υπάρχουν σημαντικοί αγώνες (ντέρμπι ή τελικοί ή νοκ-άουτ αγώνες).

Επιστημονικές μελέτες και έρευνες έχουν αναδείξει ότι αθλήματα με μεγαλύτερη αβεβαιότητα για το τελικό αποτέλεσμα δημιουργούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον στους φιλάθλους. Η αβεβαιότητα των τελικών αποτελεσμάτων στους ποδοσφαιρικούς αγώνες είναι σημαντική και για τα έσοδα των ομάδων. Για τον λόγο αυτόν, στα Οικονομικά των Σπορ έχει αναπτυχθεί ολόκληρη θεωρία που επικεντρώνεται στη μέτρηση της αβεβαιότητας σε ένα πρωτάθλημα ή τουρνουά.

Η μέτρηση της αβεβαιότητας του τελικού αποτελέσματος, φυσικά, συνδέεται με την αγωνιστική ικανότητα και την αποτελεσματικότητα των ομάδων και, γι' αυτό, ονομάζεται ανταγωνιστική ή αγωνιστική ισορροπία (competitive balance). Οι σχετικοί δείκτες αγωνιστικής ισορροπίας (ή ανταγωνιστικότητας) συνήθως παίρνουν τιμές από το μηδέν (πλήρης ισορροπία) έως ένα (εντελώς μη ισορροπημένο πρωτάθλημα). Η μέτρηση της ανταγωνιστικότητας μπορεί να γίνει σε τρία επίπεδα: (α) κατά τη διάρκεια του κάθε αγώνα, (β) κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής χρονιάς και (γ) από χρονιά σε χρονιά.

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μεγάλη συζήτηση για το πόσο ανταγωνιστικά είναι τα εθνικά πρωταθλήματα ποδοσφαίρου και πόσο τα βλάπτει η επιχορήγηση λίγων προνομιούχων ομάδων που συμμετέχουν στο Champions League.

Η ερευνητική ομάδα AUEB Sports Analytics Group, πρωτοπόρα και σε αυτόν τον τομέα, έχει δημοσιεύσει διάφορες εργασίες αναφορικά με τη δημιουργία νέων και βελτιωμένων τρόπων μέτρησης μέσω της ερευνητικής δουλειάς του Δρος **Βασίλη Μανασή**, σε συνεργασία με τον καθηγητή **Ιωάννη Ντζούφρα** (Τμήμα Στατιστικής του ΟΠΑ).

Πρόσφατα, μια εργασία των καθηγητών του ΟΠΑ **Δημήτρη Καρλή** και **Ιωάννη Ντζούφρα** κέντρισε το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά και του Τύπου («Forbes», 2/11/2020, και «BHMA Science», 22/11/2020), μετά από διαδικτυακή ομιλία του πρώτου στη σειρά σεμιναρίων ROSES (Reading Online Sport Economics Seminars) του Πανεπιστημίου του Ρέντινγκ.

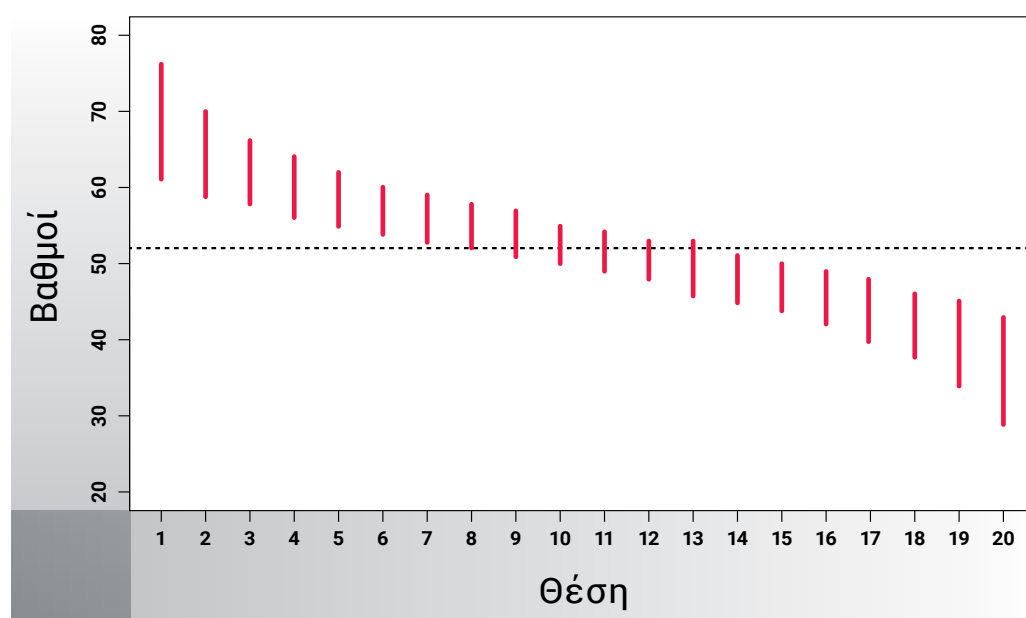
Στην ερευνητική εργασία των δύο καθηγητών δίνεται η δυνατότητα μελέτης της συμπεριφοράς των δεικτών αγωνιστικής ισορροπίας με βάση ρεαλιστικά σενάρια ανταγωνιστικής ισορροπίας μέσω χρήσης στατιστικών μοντέλων.

Μέχρι τώρα η τιμή σύγκρισης για ένα πλήρως ισορροπημένο πρωτάθλημα είναι η μηδενική τιμή, που αντιστοιχεί στο σενάριο ότι όλες οι ομάδες παίρνουν

τον ίδιο αριθμό πόντων στο πρωτάθλημα. Το σενάριο αυτό είναι όχι μόνο μη ρεαλιστικό (καθώς δεν υπάρχουν τέτοια πρωταθλήματα στον κόσμο), αλλά και μη επιθυμητό, καθώς γεννά το αντίθετο αποτέλεσμα, δηλαδή έλλειψη ενδιαφέροντος, γιατί το αποτέλεσμα θα είναι εντελώς τυχαίο. Επομένως, θα έχει το αντίθετο από το επιθυμητό αποτέλεσμα, δηλαδή θα «διώξει» τους θεατές από τα γήπεδα.

Στο σενάριο που εξετάζεται σε αυτή την ερευνητική εργασία, όλες οι ομάδες έχουν ίδια αναμενόμενη επίδοση. Αυτό σημαίνει μεγάλη αβεβαιότητα στο τελικό αποτέλεσμα, που όμως δεν οδηγεί ντετερμινιστικά σε μια κατάταξη όπου όλες οι ομάδες έχουν τους ίδιους πόντους, και συνεπώς ο δείκτης αναφοράς αλλάζει. Επιπλέον, για το κάθε πρωτάθλημα μπορούμε να υπολογίσουμε μέσω προσομοίωσης την κατανομή του

ΔΕΙΚΤΗΣ NCR1, 20 ΟΜΑΔΕΣ

95% διαστήματα εμπιστοσύνης των βαθμών της κάθε θέσης βάσει σεναρίου ομάδων με ίσες αναμενόμενες επιδόσεις

”

Στα Οικονομικά των Σπορ έχει αναπτυχθεί ολόκληρη θεωρία που επικεντρώνεται στη μέτρηση της αβεβαιότητας σε ένα πρωτάθλημα ή τουρνουά.

δείκτη και να εξετάσουμε αν η τιμή αναφοράς (με βάση την υπόθεση των ίσων αναμενόμενων επιδόσεων) είναι λογική με βάση τα δεδομένα που παρατηρήσαμε. Τα αποτελέσματα οδηγούν σε διαστήματα λογικών τιμών που είναι αρκετά μακριά από την τιμή αναφοράς μηδέν και επανακαθορίζουν ποια πρωταθλήματα μπορούν να καθοριστούν ως ανταγωνιστικά και ενδιαφέροντα και ποια όχι.

Η περίπτωση της Premier League και της Bundesliga

Στη συνέχεια απεικονίζεται η τιμή του δείκτη ανταγωνιστικής ισορροπίας NCR_i για την Αγγλία (Premier League) και τη Γερμανία (Bundesliga) για τις περιόδους 2000-2001 έως και 2019-2020 (20 περίοδοι). Το σημείο σε κάθε μπάρα δείχνει την τιμή του δείκτη στο συγκεκριμένο πρωτάθλημα, ενώ η μπάρα δείχνει ένα διάστημα γύρω από αυτή την τιμή για την αβεβαιότητα που έχουμε.

Μπορεί κάποιος να παρατηρήσει ότι στην Αγγλία η ανταγωνιστικότητα μειώνεται (αύξηση του δείκτη), ειδικά τα τελευταία χρόνια. Στη Γερμανία την περίοδο 2000-2001 είχαμε πρωταθλήτρια την Μπάγερν Μονάχου με 63 βαθμούς και 8 ομάδες με περισσότερους από 50 βαθμούς. Αυτό δείχνει μεγάλη ανταγωνιστικότητα, άρα μικρό δείκτη. Οι οριζόντιες γραμμές είναι μια τιμή που θα μπορούσε να έχει παρατηρηθεί ακόμα και αν είχαμε εντελώς ισοδύναμες ομάδες. Οι δυο γραμμές αντιστοιχούν σε πρωτάθλημα με 18 και 20 ομάδες, αντίστοιχα. Τα τελευταία χρόνια είμαστε συστηματικά πάνω από τη γραμμή αυτή που υπονοεί μείωση της αγωνιστικής ισορροπίας μεταξύ των ομάδων.

Στο γερμανικό πρωτάθλημα αυτό είναι λογικό λόγω της επικράτησης της Μπάγερν Μονάχου. Το αγγλικό πρωτάθλημα θεωρείται αρκετά ανταγωνιστικό (κυρίως λόγω των εναλλαγών πρωταθλητών από χρονιά σε χρονιά). Εδώ όμως μετράμε το πόσο κοντά ήταν οι ομάδες σε κάθε πρωτάθλημα και, γενικά, βλέπουμε τα τελευταία χρόνια ότι υπάρχει διαφοροποίηση από το επίπεδο της πλήρους ισορροπίας, με εξαίρεση το διάστημα 2015-2016, όπου κέρδισε η Λέ-

στερ το πρωτάθλημα, κάτι που ήταν εντελώς μη αναμενόμενο. Στο διάγραμμα αυτό εμφανίζεται από την κάθετη κόκκινη μπάρα που υποδηλώνει το 95% διάστημα εμπιστοσύνης το οποίο συμπεριλαμβάνει την τιμή αναφοράς που ισχύει όταν υποθέσουμε ισοδύναμες ομάδες.

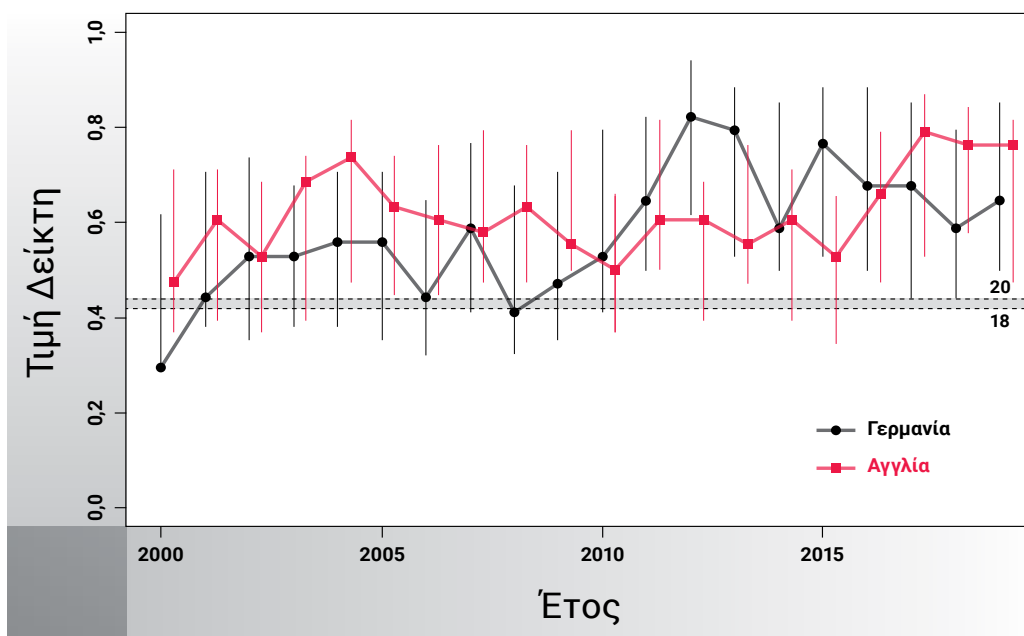
Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας είναι ότι οι δείκτες (και εξετάστηκαν διάφοροι δείκτες ανταγωνιστικής ισορροπίας) έχουν από μόνοι τους μεγάλη αβεβαιότητα, και συνεπώς θα πρέπει κανείς να είναι αρκετά προσεκτικός στη χρήση τους.

Η έννοια της ανταγωνιστικότητας στον αθλητισμό είναι πολύ σημαντική, καθώς συνδέεται με σημαντικά χαρακτηριστικά του παιχνιδιού. Μελέτες έχουν δείξει ότι ένας από τους λόγους της δημοφιλίας του ποδοσφαίρου είναι το γεγονός ότι δεν είναι εύκολα προβλέπι-

μο. Η ανταγωνιστικότητα μεγαλώνει την αβεβαιότητα, άρα και το ενδιαφέρον των (υγιών) φιλάθλων.

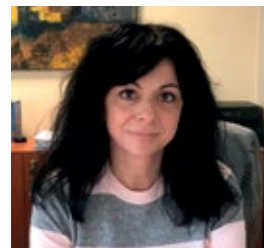
Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν την ανάγκη για προσεκτική χρήση των δεικτών αυτών και την ανάγκη για έρευνα σχετική με τη δημιουργία νέων. Ένα άλλο ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι ότι, ακόμα και στη θεωρητική περίπτωση όπου όλες οι ομάδες είναι ισοδύναμες, μία ομάδα για λόγους τυχαιότητας θα επικρατήσει και οι δείκτες, αντίθετα με την επικρατούσα θεωρία, δεν θα λάβουν την τιμή μηδέν. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο όταν κρίνουμε πρωταθλήματα για την ανταγωνιστικότητά τους. Αν και στην έρευνα αυτή το ποδόσφαιρο ήταν στο επίκεντρο της μελέτης, παρόμοια αποτελέσματα ισχύουν και για άλλα αθλήματα.

ΔΕΙΚΤΗΣ NCR

95% διαστήματα εμπιστοσύνης του δείκτη ανταγωνιστικότητας NCR για την Premier League και την Bundesliga (2000-2019)

Τι αλλάζει στο δημοφιλές Erasmus+

της Ειρήνης Ντρούτσα, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Ειδικών Προγραμμάτων Διεθνών Υποτροφιών Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών και Εθνικής Μονάδας Erasmus+

Μεικτά Εντατικά Προγράμματα και «πράσινη ταξιδιωτική υποστήριξη» στον νέο σχεδιασμό

Μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων και την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κρατών-μελών της ΕΕ σχετικά με το νέο Erasmus+ (2021-2027) και εν αναμονή της τελικής έγκρισης των θεσμικών κειμένων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, υποδεχόμαστε την ανατολή ενός πολλά υποσχόμενου Προγράμματος για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό.

Το Erasmus+ είναι μια πραγματική ευρωπαϊκή επιτυχία. Από την ίδρυσή του, το 1987, έχει επεκταθεί σημαντικά. Καλύπτει πλέον όλους τους τομείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, καθώς και τη σχολική εκπαίδευση, έως την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων. Υποστηρίζει τη συνεργασία στον τομέα της πολιτικής για τη νεολαία και προωθεί τη συμμετοχή στον αθλητισμό.

Με ειδικό προϋπολογισμό άνω των 26 δισ. ευρώ, το νέο Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην καινοτομία, στην ένταξη και ενσωμάτωση, στις ψηφιακές δεξιότητες, στην προστασία του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Με αυξημένη προσβασιμότητα και πιο ευέλικτες μορφές κινητικότητας, θα παρέχει τη δυνατότητα σε μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με λιγότερες ευκαιρίες, να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών τους στο εξωτερικό ή να κάνουν πρακτική άσκηση. Επίσης, θα προσφέρει νέες ευκαιρίες συνεργασίας για τα Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προωθώντας την καινοτομία στις πρακτικές σχεδιασμού και διδασκαλίας προγραμμάτων σπουδών, και θα προωθήσει τόσο τις πράσινες όσο και τις ψηφιακές δεξιότητες. Θα υποστηρίξει πιο emphatic νέες εμβληματικές πρωτοβουλίες, όπως τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, τις Ακαδημίες Εκπαιδευτικών Erasmus+, τα Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας.

Ειδικότερα για την ανώτατη εκπαίδευση, το «πράσινο ταξίδι» θα αποτελέσει επιθυμητό πυλώνα στη δράση κινητικότητας. Οι συμμετέχοντες, χρησιμοποιώντας μέσα μεταφοράς χαμηλών εκπομπών (π.χ. τρένο) για συγκεκριμένες ζώνες απόστασης, θα μπορούν να επιλέξουν την αποκαλούμενη «πράσινη ταξιδιωτική υποστήριξη», αξιοποιώντας μία πρόσθετη ειδική χρηματοδότηση. Φυσικά, και στη νέα προγραμματική περίοδο ενισχύεται η δυνατότητα συνδυασμού φυσικής και εικονικής κινητικότητας.

Καθώς η δράση διεθνούς κινητικότητας για το 2021 δεν θα υλοποιηθεί, η κλασική κινητικότητα στρέφει τη ματιά της προς τρίτες χώρες, διευρύνοντας την εξωστρέφεια και τη συνεργασία με χώρες και εκτός Ευρώπης. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι τα Ιδρύματα θα μπορούν να χρησιμοποιούν μέρος της διαθέσιμης χρηματοδότησης για να υλοποιούν κινητικότητες φοιτητών και προσωπικού προς χώρες εταίρους.

Μία σημαντική δράση για την ανώτατη εκπαίδευση θα είναι τα Μεικτά Εντατικά Προγράμματα, που θα στοχεύουν στην ανάπτυξη διακρατικών συνεργασιών και διεπιστημονικών προγραμμάτων σπουδών, προάγοντας καινοτόμους τρόπους μάθησης και διδασκαλίας, προσαρμοσμένους στις κοινωνικές απαιτήσεις και προκλήσεις. Ένα Μεικτό Εντατικό Πρόγραμμα θα υλοποιείται από τουλάχιστον 3 Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης 3 διαφορετικών χωρών, με βραχυχρόνια φυσική κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού, που θα συμπληρώνεται με εικονική κινητικότητα.

Το νέο Erasmus+ σε συνδυασμό με την πρωτοβουλία NextGenerationEU, η οποία είναι ένα ειδικό χρηματοδοτικό εργαλείο που αποσκοπεί στην ανάκαμψη της Ευρώπης, θα αποτελέσουν το μεγαλύτερο πακέτο στήριξης που χρηματοδοτήθηκε ποτέ μέσω προϋπολογισμού της ΕΕ. Συνολικά 1,8 τρις. ευρώ είναι το ποσό που θα διατεθεί για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά την πανδημία. Οι Εθνικές Μονάδες, υπό τις οδηγίες της ΕΕ, επιδιώκουμε την εποικοδομητική συνεργασία με τα πανεπιστήμια για την αντιμετώπιση των δυσκολιών και των προκλήσεων που δημιούργησε η πανδημία, με απώτερο στόχο να ενισχύσουμε περαιτέρω τον θετικό αντίκτυπο και την αξία του Erasmus+. Ειδικά για τη χώρα μας, οι πολύ καλοί δείκτες επίδοσης που έχουμε επιτύχει μας προσδίδουν συνάμα την ευθύνη να βελτιώσουμε, αλλά κυρίως να αξιοποιήσουμε με τον πιο αποτελεσματικό και γόνιμο τρόπο, τα αυξημένα κονδύλια που θα δοθούν, εδραιώνοντας στο ευρωπαϊκό πανεπιστημιακό γίγνεσθαι το αποτύπωμα με θετικό πρόσημο των ελληνικών πανεπιστημίων.

Στο νέο Erasmus+ και στο σχέδιο ανάκαμψης NextGenerationEU δίνεται έμφαση σε μία Ευρώπη πιο πράσινη, πιο ψηφιακή, πιο ανθεκτική.

Σε τροχιά ανάπτυξης

με γνώμονα την υγειονομική θωράκιση των εργαζομένων

Από την έναρξη λειτουργίας της, το 2004, η OK! Anytime Markets A.E. έχει καταγράψει μία επιτυχημένη πορεία στον κλάδο του λιανεμπορίου, έχοντας σήμερα περισσότερα από 100 καταστήματα και 600 εργαζομένους. Με το πλήρως οργανωμένο δίκτυο καταστημάτων (ιδιόκτητα και franchise), το υπερσύγχρονο κέντρο διανομής και τα κεντρικά της γραφεία, η εταιρεία κατέχει την πρώτη θέση στον τομέα των καταστημάτων ευκολίας (convenience stores).

Αν και το 2020 ήταν αναμφισβήτητη μια χρονιά δύσκολη για όλες τις επιχειρήσεις, η εταιρεία απέδειξε έμπρακτα την εταιρική και κοινωνική υπευθυνότητα που τη διακατέχει, παραμένοντας πιστή στο αναπτυξιακό της πλάνο, όσο και στη δέσμευσή της να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο μέσα από δράσεις ευαισθησίας και αγάπης.

Προτεραιότητα, ωστόσο, δόθηκε στην ασφάλεια και στην υγειονομική θωρά-

κιση του προσωπικού και του εργασιακού περιβάλλοντος.

Από το ξέσπασμα της πανδημίας η εταιρεία εφάρμοσε όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη μείωση του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού για το προσωπικό, αλλά και τους πελάτες της. Με την ίδια αποφασιστικότητα, συνεχίζει να τηρεί τα μέτρα για την προάσπιση της υγείας και της ασφάλειας όλων σε όλες τις εγκαταστάσεις της (δίκτυο καταστημάτων, κέντρο διανομής, κεντρικά γραφεία). Επιπροσθέτως, με αίσθημα πλήρους ευθύνης, έλαβε την πιστοποίηση Safe Restart από την TÜV HELLAS. Η συγκεκριμένη υπηρεσία δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν το επίπεδο εφαρμογής των απαιτούμενων ελέγχων για την πρόληψη εξάπλωσης μεταδοτικών ασθενειών και είναι πλήρως συμβατή με τα υγειονομικά πρωτόκολλα. Παράλληλα, η OK! Anytime Markets πραγματοποίησε τεστ για COVID-19 σε όλο το εργατικό της δυναμικό, διευκολύνοντας έτσι τις διανομές και τις συνεργασίες, με γνώμονα

την ασφάλεια των ιδίων των εργαζομένων και του περιβάλλοντός τους.

Στον αντίποδα της κατάστασης που επικρατεί, η εταιρεία βρίσκεται σε τροχιά ανάπτυξης, κάτι που επιβεβαιώνεται και από την επένδυση στο δίκτυο καταστημάτων εντός και εκτός Αττικής. Το αναπτυξιακό πλάνο ξεκίνησε το 2020 με δημιουργία νέου καταστήματος OK! Grocery Super Market & Deli στην Αράχοβα, ενώ ακολούθησε το κατάστημα της Πάτρας, που πλέον θεωρείται η ναυαρχίδα του ιδιαίτερου concept. Ταυτόχρονα, η Θεσσαλονίκη υποδέχτηκε το πρώτο κατάστημα της αλυσίδας, δημιουργώντας τη βάση για την ανάπτυξη της εταιρείας στη Βόρεια Ελλάδα, αλλά και σε άλλες περιοχές εκτός Αττικής. Η επένδυση στη διεύρυνση του δικτύου καταστημάτων γίνεται και με τη μέθοδο franchise, προσφέροντας σημαντικά πλεονεκτήματα και παροχές στους συνεργάτες. Η υλοποίηση του αναπτυξιακού επιχειρηματικού πλάνου συνοδεύει την αύξηση του τζίρου της εταιρείας, που ανέρχεται σε €62.630.000, σημειώνοντας ρυθμό ανάπτυξης 19,44%.

Στο πλαίσιο της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας, η εταιρεία έχει σχεδιάσει και υλοποιεί ένα πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, διατηρώντας ως βασικό πυλώνα των δράσεων της τη στήριξη της γειτονιάς, και δραστηριοποιείται υπεύθυνα απέναντι σε ευπαθείς ομάδες, προσφέροντας καθημερινά όπου υπάρχει ανάγκη.

Εντός του 2020 η OK! Anytime Markets συνέβαλε στην υλοποίηση του προγράμματος «Χρώμα στα νοσοκομεία», σε συνεργασία με την ομάδα Urban Act, πραγματοποιώντας τοιχογραφίες στον χώρο υποδοχής του Θριάσιου Νοσοκομείου, που σηματοδοτούν την αρχή μιας σειράς εικαστικών παρεμβάσεων στο ίδιο νοσοκομείο. Επίσης, μέσα στη χρονιά υλοποιήθηκαν μια σειρά από μικρότερα προγράμματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, που στήριξαν εξίσου ευπαθείς ομάδες, είτε προσφέροντας τρόφιμα είτε συμβάλλοντας στην υλοποίηση ευρύτερων δράσεων με άξονες την κοινωνία και το περιβάλλον.

Με την ίδια υπευθυνότητα, η εταιρεία παραμένει και τη νέα χρονιά πιστή στη δέσμευσή της για υλοποίηση προγραμμάτων προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο.

Περισσότερες πληροφορίες:
www.okmarkets.gr

”

Σημειώνοντας ρυθμό ανάπτυξης 19,44%, η εταιρεία διευρύνει δυναμικά το δίκτυο καταστημάτων εντός και εκτός Αττικής.

Εθελοντική αιμοδοσία και προσφορά

Ένα δώρο ζωής προς συνανθρώπους μας που το έχουν ανάγκη

της Αλίσιας Αργυροπούλου

Ανταποκρινόμενο στις αυξημένες ανάγκες του Εθνικού Συστήματος Υγείας για διατήρηση των αποθεμάτων αίματος στη χώρα μας, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών ένωσε για άλλη μία φορά τις δυνάμεις του με το Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών «Παναγιώτη και Αγλαΐας Κυριακού», διοργανώνοντας πρόσφατα μια δράση στο πλαίσιο του προγράμματος Κοινωνικής Προσφοράς του.

Με δεδομένες και τις παρενέργειες της μεγάλης υγειονομικής κρίσης, όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας κλήθηκαν στις αρχές Δεκεμβρίου να στηρίξουν την 56η δράση εθελοντικής αιμοδοσίας ως πράξη ευθύνης, κοινωνικής συνείδησης και αλληλεγγύης.

Η αιμοδοσία πραγματοποιήθηκε τελικά με μεγάλη συμμετοχή στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Αμφιθεάτρου Αντωναίου, στο κεντρικό κτήριο του ΟΠΑ, από κινητή μονάδα αιμοληψίας του νοσοκομείου.

Τι δηλώνουν στην «ΟΠΑ News» οι ίδιοι οι αιμοδότες;

«Πρώτη φορά συμμετείχα σε αιμοδοσία του Ιδρύματος όσο ήμουν ακόμη φοιτητής», αναφέρει ο **Λεωνίδας Δουκάκης**, αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής. «Πρόκειται για άρτια οργάνωση, ασφαλή και ευχάριστη διαδικασία, σε έναν οικείο και φιλικό χώρο. Κάθε φορά που δίνω αίμα, νιώθω την ηθική ικανοποίηση της έμπρακτης κοινωνικής προσφοράς».

«Η αιμοδοσία αυτή ήταν κάτι πρωτόγνωρο για μένα, μιας και δεν είχα υπάρξει αιμοδότρια στο παρελθόν», μας λέει η **Δ. Γ.**, φοιτήτρια στο Τμήμα

Πληροφορικής. «Το αίσθημα αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο που βρίσκεται σε ανάγκη, όπως και το αίσθημα χαράς που έλαβα από τη διαδικασία είναι απεριγράπτα. Σίγουρα θα συμμετάσχω σε μελλοντικές αιμοδοσίες που θα πραγματοποιηθούν στο Πανεπιστήμιο και παροτρύνω τον καθημένα και την καθημία από εσάς να λάβει μέρος σε αυτή την τόσο όμορφη διαδικασία».

«Η αιμοδοσία που πραγματοποιήθηκε στο ΟΠΑ ήταν καλή ευκαιρία για να έρθουν πολλοί φοιτητές σε επαφή με τη δωρεά αίματος», προσθέτει ο **Δ. Δ.**, φοιτητής του Τμήματος Πληροφορικής.

«Ένας από αυτούς τους φοιτητές ήμουν και εγώ. Η εμπειρία ήταν υπέροχη. Το προσωπικό του νοσοκομείου όσο και του Πανεπιστημίου σε έκαναν να νιώσεις ότι πας να κάνεις κάτι σπουδαίο, το οποίο ισχύει, άλλωστε – και με το παραπάνω. Η διαδικασία δεν ήταν καθόλου επώδυνη και η ώρα πέραγε χωρίς να το καταλάβεις. Αν πραγματοποιηθεί ξανά παρόμοια εκδήλωση, θα πρότεινα όλοι να συμμετάσχουν και να κερδίσουν αυτό το υπέροχο συναίσθημα που έχεις όταν βγαίνεις από την αίθουσα και ξέρεις ότι έκανες κάτι τόσο σημαντικό».

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

